Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto - - - $6.00
Za pol leta - - - - - $3.00
Za New York celo leto - $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 297. — ŠTEV. 297. | NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 20, 1934. — ČE TRTEK, 20. DECEMBRA 1934 | VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

BOŽO JEFTIČ JE POVZROČIL KRIZO V JUGOSLAVIJI

NAČELNIK REGENTSKEGA SVETA SE POSVETUJE Z VODITELJI VSEH PREJŠNJIH POLITIČNIH STRANK

Uzunovič in Jeftič sta si že stara sovražnika. — Ministrski predsednik je Jeftiča oviral v Ženevi. — Obsojanja vredni izgon Madžarov je odredil Užunovič. — Za rešitev sedanje ministrske krize preostajajo le tri možnosti. — Jeftič bo bodoči premier.

BEOGRAD, Jugoslavija, 19. decembra. — Dolgoletni spor med ministrskim predsednikom Nikolajem Uzunovičem in zunanjim ministrom Boškom Jeftičem je dosegel svoj višek, ko je Jeftič skupno s poljedelskim ministrom dr. Dragotinom Kojičem, ki je v odsotnosti ministra Jeftiča opravljal tudi posle zunanjega ministra, opoldne naznanil svoj odstop.

Ob 1.30 je Uzunovič posetil regenta princa Pavla in četudi je pozneje Uzunovič zanikal, vendar se domneva, da je princu Pavlu vročil odstop celega svojega kabineta.

Princ Pavel se je celo popoldne in zvečer posvetoval s politiki in tudi s člani opozicije in ni pričakovati, da bo kriza kaj kmalu končana.

Ob 2.30 je princ Pavel sprejel predsednika poslanske zbornice dr. Kosto Kumanudija in za njim predsednika senata Tomasiča.

Zvečer je sprejel enega izmed starih parlamentarcev Aco Stanojeviča, voditelja bivše srbske radikalne stranke in po nekaterih vesteh je poklical k sebi tudi slovenskega voditelja dr. Anton Korošca.

Vsled tega je mogoče pričakovati, da bo sestavljen že dolgo napovedani kabinet "na obširni podlagi" pod vodstvom Jeftiča. Med onimi politiki, katere je princ regent sprejel zvečer, je bil tudi Jeftič.

Neposredni vzrok za odstop kabineta je bila objava kabinetnega sveta glede Jeftičevega poročila o svojem delovanju v Ženevi.

Mesto, da bi ta objava izražala hvaležnost nad Jeftičevo zmago v Ženevi v sporu z Madžarsko, kar mu priznava vse jugoslovansko časopisje, se kabinet zahvaljuje jugoslovanskim zaveznicam za pomoč ter je prezrl Jeftičev uspeh s hladno pripombo: "Njegovo poročilo je bilo sprejeto na znanje."

Jeftič je užaljen zahteval premembo besedila, rekoč, da smatra to kot udarec v obraz. Ministrski predsednik Uzunovič je njegovo zahtevo odklonil, nakar sta Jeftič in Kojič odstopila in zapustila zborovalno dvorano.

Značilno je Jeftičevo pojasnilo glede odstopa, ko pravi, da je obsojal izgon Madžarov iz Jugoslavije, kar pa je odredil Uzunovič — in ne vojni minister general Živkovič, — da je napravil težavnejše stališče za Jeftiča v Ženevi.

Dalje je rekel Jeftič, da je odstopil zaradi spora med ministri glede notranje politike in zaradi delovanja nekaterih ministrov proti njemu.

General Živkovič je sedaj v soglasju z Jeftičem, toda ni iz simpatije do njega odstopil kot vojni minister, ker je kot vojni minister imenoval za vojaške poveljnike svoje prijatelje, ki so ga podpirali in hoče še dalje ostati vojni minister pod katerokoli vlado.

Jeftičev odstop, ki je imel za posledico Uzunovičev odstop in celega kabineta, je v soglasju z načrtom princa Pavla, ki hoče postaviti narodno koncentracijsko vlado. Toda sistem vlade ene stranke, ki ga je vstanovil pokojni kralj Aleksander, ne dopušča nobeni drugi stranki, da pride do vlade.

Za rešitev sedanje krize so tri možnosti: Jeftič bo mogoče pri volji sestaviti koncentracijski kabinet, v katerem bodo prejšnji politični voditelji kot predstavniki razpuščenih strank.

Ako bi bilo to pretežavno, jih bo vzel v kabinet samo kot "osebnosti" in ne kot predstavnike strank.

Ali pa bo Uzunovič oviral Jeftiča in bo prisilil princa Pavla proti njegovi volji, da sprejme nov Uzunovičev kabinet, v katerem bi bivši zunanji minister Vojeslav Marinkovič, ki je invalid, nadomestil Jeftiča.

Narodni gardisti so preprečili linčanje

Vesele BOŽIČNE PRAZNIKE vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem!

Uredništvo in uprava G. N.

MORNARIŠKA POGODBA BO ODPOVEDANA

Japonski najvišji vladni svet je potrdil odpoved washingtonske pogodbe. — Seji je predsedoval cesar Hirohito.

Tokio, Japonska, 19. dec. — Najvišji vladni svet, kateremu je prisostvoval tudi cesar Hirohito, je soglasno sklenil, da potrdi poročilo poizvedovalnega odbora, ki priporoča, da se washingtonska mornariška pogodba konča z 31. decembrom 1936.

Ta odločitev je končno veljavna. Glede prihodnjega koraka pa je različne mnenje v časopisju. Mornariški voditelji, ki se zavedajo, da mladi častniki pazijo na vsak njihov korak, žele, da bi bila odpoved takoj razglašena, toda časopisje se zavzema za to, da zunanji minister naznani odpoved šele po Božiču in s tem pokaže, da ta odpoved ni v nikaki zvezi z odgoditvijo londonskih pogajanj.

S tem, da je najvišji vladni svet odobril odpoved mornariške konference, je štiriletna mornariška propaganda dosegla svoj višek in svoj cilj.

Kadar bo cesar Hirohito podpisal odpoved, jo bo mogel zunanji minister Koki Hirota poslati vladi Združenih držav.

London, Anglija, 19. dec. — Kralj Jurij je z japonsko delegacijo razpravljal o položaju in pri tem izrazil željo, da bi se pogajanja takoj zopet pričela, ko bi se pokazala kaka možnost za sporazum.

V četrtek bo kralj sprejel v avdijenci ameriška delegata Normana H. Davisa in admirala Willimama H. Stanleya.

Tokio, Japonska, 19. dec. — Zunanji minister Koki Hirota je obvestil poslanika Tsuneo Matsudaira v Londonu, da sporoči angleškemu zunanjemu uradu, da Japonska želi obnoviti z Anglijo mornariška pogajanja. S tem je hotel Hirota samo ustvariti situacijo, da Združenim državam ne bo mogoče zvrniti odgovornosti za posledice odpovedi washingtonske pogodbe na Japonsko.

HAUPTMANN SE PRIPRAVLJA NA OBRAVNAVO

Zagovornik Reilly trdi, da sta bila dva važna zvezna detektiva prestavljena. — Pričevala bi za Hauptmanna.

Glavni zagovornik Bruno Richarda Hauptmana, Edward J. Reilly je zastopnikom raznih listov rekel, da sta bila dva kriminalna uradnika zveznega justičnega departmenta, ki po njegovem mnenju poznata ključ za rešitev zagonetne odvedbe Lindberghovega otroka in katera je označil kot glavni priči za zagovorništvo, nenadoma prestavljena iz New Yorka v oddaljena mesta, ker se je justični department najbrže bal, da bi izpovedala v Hauptmannov prilog.

Ta dva agenta sta Thomas E. Sisk in Enos Sandberg, ki sta bila "na predvčer procesa" na skrivnostni način prestavljena v San Antonio, Tex., oziroma v Salt Lake City, Utah.

"Ako je bil do sedaj še kak dvom" — je rekel Reilly, — "je sedaj jasno, da Hauptmann ne bo deležen pravične sodbe". Toda Reilly bo spravil v tir nebesa in pekel, da prideta oba zvezna agenta zopet v New York — in treba, da se mora obrniti naravnost na predsednika Roosevelta.

"Kadar bosta oba zvezna uradnika nastopila kot priči", pravi Reilly, "in to tudi bosta, pa če se moram obrniti na predsednika — tedaj bo B. R. Hauptmann oproščen. Rad bi vedel, čegava moč in čegav vpliv seže tako daleč, da je njemu na ljubo dokazilni materijal potlačen in da sta dve priči odstranjeni iz območja države New Jersey".

PREISKAVA DOKAZOV NI DOVOLJENA

Trenton, N. J., 18. decembra. Država ne dovoli Haupmannovim zagovornikom, da bi smeli preiskati dokaze proti B. R. Hauptmanu. To je po konferenci z zastopniki obtožnice naznanil general. pravdnik D. T. Wilentz.

Ta prepoved se tiče lestve in dleta, kar je bilo najdeno blizu Lindberghove hiše. Ravno tako zagovornikom ni dovoljeno obiskati Hauptmannovega stanovanja v Bronxu in Lindberghove hiše v Hopewellu.

FRANCIJA UTRJUJE MEJO

Francoski kabinet je za obrambo meje dovolil 800 milijonov frankov. Laval vabi Nemčijo v pogodbo.

Pariz, Francija, 19. decembra. — Poslanska zbornica je dodatno k izdatkom v državnem proračunu dovolila 800 milijonov frankov za obrambo Francije.

Ves dan je bila živahna debata o zahtevi Nemčije po enakosti v orožju in o podaljšanju francoske vojaške službe.

Od dovoljene vsote bo porabljenih 615,500 frankov za artilerijo in municijo, 48 milijonov za inžinirje in 6,500,000 za železnice.

Pri debati je imel glavno besedo bivši vojni minister in delegat na razorožitveni konferenci v Ženevi oberst Jean Fabry, ki je rekel, da je izstop Nemčije iz Lige narodov vzrok sedanji oborožitveni tekmi.

"Enakost pravic", je rekel Febry, "med dvema narodoma z različnim prebivalstvom, ki nimata enakih meja, mora brezpogojno voditi v neenakost v vojaštvu".

Vsled tega so tudi drugi govorniki, zahtevali, da ima Francija znatno močnejšo vojsko kot Nemčija.

"Ta vlada in ves francoski narod", je rekel ministrski predsednik Flandin, "je iskreno vnet za mir. Naš narod je prepričan, da se vojna ni nikdar izplačala in se bo še manj izplačala v bodočnosti. Vse naše sile morejo biti obrnjene v to, da preprečimo, da bi še kdaj prišlo do vojne".

Zunanji minister Pierre Laval je v poslanski zbornici ponovil svoje povabilo na Nemčijo z dne 30. novembra, da sklene pogodbo za medsebojno jamstvo, da se ohrani mir. Laval je rekel, da bo takoj, ko bo končan saarski plebiscit, Nemčijo zopet povabil, da sklene pogodbo.

"V zelo kratkem času bomo zopet obnovil pogajanja z Nemčijo", je rekel Laval. "Povabili jo bomo zopet, da se pridruži kolektivni pogodbi, v kateri bo dobila ista jamstva, kot druge države, ki bodo podpisale pogodbo".

PRIPRAVE ZA IZROČITEV PODERŽAJA

Detektiv Jacob von Weisenstein je odpotoval s parnikom "Albert Ballin" iz New Yorka na Dunaj, kjer se bo pridružil detektivu Arthurju Johnsonu, da prepeljeta v Ameriko stotnika Ivana Poderžaja, katerega so zahtevale Združene države zaradi bigamije z odvetnico Agneso Tufversonovo, ki je izginila 179. decembra lanskega let.

500 MOŽ NARODNE GARDE MOBILIZIRANIH V TENNESSEE

SHELBYVILLE, Tenn., 19. decembra. — V tukajšnjem sodnijskem poslopju, ki je staro že petinsedemdeset let, divja požar. Zažgala je razburjena ljudska množica, ki je skušala odvesti iz ječe nekega zamorca in ga linčati. Toda ljudem je državna milica prekrižala načrte. Governer McAlister je mobiliziral 500 mož narodne garde.

Shelbyville, Tenn., 19. dec. Narodna garda je morala danes z orožjem nastopiti proti veliki ljudski množici, ki je trikrat naskočila sodišče ter skušala odvesti nekega zamorca, da bi ga linčala.

Vojakom ni preostajalo drugega kot nameriti strojne puške na razburjeno prebivalstvo. Padli so streli. Dve osebi sta bili usmrčeni, večje število pa ranjenih.

Pozneje so obtoženega zamorca oblekli v uniformo narodnega gardista ter mu dali na obraz plinsko masko, da ga nihče ni mogel spoznati. Tako maskiranega so odvedli na varno.

Zamorec je 22-letni E. K. Harris, ki je obtožen, da je posilil neko štirinajstletno šolarico.

Ko so ljudje zvedeli, da zamorca ni več na sodišču, so zažgali poslopje.

Governer McAlister je poslal v mesto nadaljnih petsto narodnih gardistov.

PROTI KRALJEVI PRIJATELJICI

Romuni skušajo zmanjšati vpliv kraljeve ljubice, toda kralj Karol noče ugoditi splošni ljudski zahtevi.

Dunaj, Avstrija, 19. decembra. — Prestol nekronane romunske kraljice Magde Lupescu, rdečelase prijateljice kralja Karola, se je pričel tresti, ko so njeni sovražniki zopet pričeli delovati na to, da jo strmoglavijo.

Kralj Karol pa ne kaže nikakega razpoloženja, da bi se odpovedal zapeljivi ženi, zaradi katere se je nekoč odpovedal romunskemu prestolu.

Voditelj ljudske stranke Julius Maniu je nameraval v poslanski zbornici imeti oster govor proti Magdi Lupescu, toda po posvetovanju s svojimi pristaši je govor opustil. Pozneje je Maniu časnikarskim poročevalcem povedal, kaj je mislil povedati v parlamentu, toda njihova poročila so bila zatrta.

Kot pravi Maniu, je Magda Lupescu, predno se je Karol vrnil iz Pariza in je zopet zasedel prostor, obljubila, da bo za vedno izginila iz Karolovega življenja. Vsled tega je Maniu dovolil, da je Karol zopet zasedel prestol, ker je upal, da bo dosegel spravo med kraljem in njegovo ženo princeso Heleno.

Kralja pa zagovarja bivši ministrski predsednik Nikolaj Jorga, ki je, ne da bi Lupescovo imenoval, rekel, da je romunski narod dolžan veliko hvaležnost kraljevi dinastiji in če je kralj kaj grešil, je vendarle samo človek.

Medtem pa pošilja romunska kraljica-vdova Marija, ki živi prostovoljnem izgnanstvu v Beogradu, dan za dnevom svojemu sinu pisma, v katerih ga prosi, da ne postavlja ljubezni do Magde nad varnost kraljeve dinastije.

ZNIŽANJE DAVKA NA PIVO

Washington, D. C., 19. dec. Pri prihodnjem zasedanju kongresa se bo pričela velika agitacija za znižanje davka na pivo, kot pravi kongresnik Mead, ki se zavzema za $1 davka na sod piva, medtem ko znaša dosedanji davek $5.

ŽIVINA NA GLADOVNI STAVKI

St. Paul, Minn., 19. decembra. — Predsednik State Farm Holiday Association, J. Bosch, je rekel, da je nad trideset tisoč minnesotskih farmerjev pripravljenih postaviti svojo živino na "gladovno stavko", ker ne morejo dobiti krme ali pa vladne pomoči.

BORIS BO PRODAL SLONE

Sofija, Bolgarska, 18. dec. — Bolgarski kralj Boris je sklenil, da bo prodal enega slona, ker njegovo vzdrževanje preveč velja. Po svojem očetu je podedoval tri velike indijske slone, ki se nahajajo v kraljevem zverinjaku v Vranju, toda zaradi prikrajšanega državnega proračuna mu ne bo več mogoče vzdrževati živali. Kralj se je prepričal, da je v tem letu en slon pojedel več, kot vse osobje njegove kraljeve palače.

Boris bi sedaj rad prodal za nizko ceno enega ali pa dva slona kakemu cirkusu in najrajše kakemu ameriškemu.

Cirkus bi moral plačati samo prevoz.

SMRTNA OBSODBA BANČNIH URADNIKOV

Harabosk, Sibirija, 19. dec. Bančna uradnika J. A. Berestetzky in A. P. Tutov sta bila obsojena na smrt, ker sta v državni banki v Sučanskem poneverila 300,000 rubljev.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado	$6.00	Za New York za celo leto	$7.00
Za pol leta	$3.00	Za pol leta	$3.50
Za četrt leta	$1.50	Za inozemstvo za celo leto	$7.00
		Za pol leta	$3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—3878

PETI BOŽIČ V DEPRESIJI

Letošnji Božič bo že peti v depresiji, ki je pred petimi leti kakor mora legla na ves svet.

Druge države, ki so se udeležile svetovne vojne, so jo že zdavnaj prej občutile. Ker so bile v finančnem pogledu slabotne, je prišel udarec prej, pa ni bil tako hud, ker je bilo prebivalstvo že od nekdaj vsega hudega vajeno.

Z Ameriko je bilo drugače.

Po vojnih grozotah (ki pa zanjo niso bile kdove kakšne grozote) se je začelo prebivalstvo dobesedno utapljati v blagostanju. Cene so rasle v strmoglavo višino. Zaslužki so sicer precej zastajali za njimi, pa so bili navzlic temu precejšnji. Marsikdo je mislil, da si je postavil temelj za boljšo bodočnost, pa se mu je pred petimi leti vse zdrobilo in vse sesulo ter je danes na slabšem kot je bil kdaj prej.

Vse je nazadovalo, vse je bilo palmjeno na najnižji stalež.

Edinole stroji — proizvodi moderne tehnike oziroma človekove razboritosti — so ostali na višini ter se od dne do dne izpolnujejo in so postali najnevarnejši in najbolj usodepolni sovražniki delavskih rok.

Moderen stroj, ki je bil zamišljen in ustvarjen zato, da bi bil delavcu v olajšanje in odrešenje, mu je postal najhujši nasprotnik in mu preti z uničenjem, ker mu odjeda delo, z delom zaslužek in ga s tem ropa najprimitivnejših sredstev za življenje.

Vlada, ki ji je poverjena skrb za življenje in blagostanje naroda, si že pet let prizadeva, da bi na ta ali oni način uredila to razmerje ter spravila v soglasje produkcijo in povpraševanje po nji. To se pravi, povpraševanje je veliko in nujno, toda denarja ni za kritje stroškov in za nabavo najpotrebnejših življenskih sredstev.

Administracija, ki se je pred šestnajstimi leti skotila v bogastvu, se je usodepolnega leta 1929 iznenada znašla pred problemom, kakršnega še ne pomni zgodovina Združenih držav.

Kar preko noči so se omajali navidez neomajni stebri ter se zrušili, ker jim je bil temelj gnil in zrahljen že od trenutka, ko je bil postavljen.

Ko je vladna stranka po velikem polomu sprevidela, da ne bo mogla popraviti posledic strahovite katastrofe, je pustila vse vnemar ter izročila nasledniku klaverno dedščino in gigantsko nalogo, naj potegne zavoženi voz iz blata in močvirja na varno in smotreno pot.

Z občudovanja vredno živahnostjo in podjetnostjo so se lotili novi možje navidez neizvedljive naloge, in že prva njihova prizadevanja so bila kronana s precejšnjimi uspehi.

Že več kot poldrugo leto se vrši borba proti temnim silam in baš zato, ker jim je izvor zagonetен in skoro nepoznan, je izbira pravega orožja nadvse težavna.

Prav nič ne pretiramo, ako pravimo, da so se doslej vršili samo poskusi in da se jih je več izjalovilo nego obneslo.

Tisti, ki so se obnesli, se bodo pa sčasoma razvili v trajne ameriške ustanove.

Možje, ki so sedaj na vladnem krmilu, imajo še dve leti časa, da uporabijo vse svoje zmožnosti.

Ameriška javnost je polna zaupanja in vere, da bodo prihodnji Božiči boljši kot so bili zadnji štirje in kot bo letošnji za pretežno večino ameriškega prebivalstva.

Vesele božične praznike vošči vsem naročnikom, čitateljem in prijateljem

FRANK SAKSER

Dopisi.

Pittsburgh, Pa.

Mesto Pittsburgh, katero je znano pod imenom "mesto največje industrije v naši veliki Uniji", je danes brez dima, brez ropota. Le sem pa tam dela kaka tovarna na en do dva tedna po štiri ali pet dni, drugače pa delajo 2 do 3 dni v tednu. Le nekoliko tovarn je izjema. Koliko zdravih in dela željnih ljudi bi rado prijelo vsako delo, ali ga ni in ga ni. Tisoči in tisoči delavcev pričakujejo obljubljeno prosperiteto in čakajo leto za letom, da bi se že enkrat te obljube izpolnile. Torej, ostalo bo samo še upanje, da bo novo leto prineslo več dela in več zadovoljnosti.

Predno pa bomo nastopili leto 1935, bo v našem mestu Pittsburghu društvo sv. Štefan, št. 26 J. S. K. J. priredilo na Štefanov dan 26. decembra t. l. letni banket za svoje članstvo in vse prijatelje Slovane.

Vsakovrstna prosta jedila bodo na razpolago.

Nastop pevskega društva "Prešeren" mešani zbor 30 pevcev. Mladino bo pa obdaril Santa Claus. Mala vstopnina 45c za osebo. Začetek ob pol osmi uri zvečer v Slovenskem Domu. Vabljeni so tudi vsi naročniki Glas Naroda.

Upravništvu, uredništvu in naročnikom Glas Naroda želim vesele božične praznike in zdravo zadovoljno Novo leto.

Joseph Pogačar,
zastopnik G. N..

Sharon, Pa.

Po dolgem času se zopet enkrat oglasim v priljubljenem listu Glas Naroda.

Z delom gre kakor ponavadi. Rojaki delajo po par dni na teden in so zadovoljni, da je tako. Po nekaterih drugih krajih je še dosti slabše. Bomo videli, kaj nam bo prihodnje leto prineslo.

Dva meseca je tega, ko sem se je vrnila z mojega potovanja po Coloradi. Nikdar ne bom pozabila, koliko lepega sem videla na tri mesece trrajajočem potovanju. Izredno veselo je bilo svidenje s sestro v Denver, Colo., s katero se že 32 let nisva videli. Sestala sem se tudi z mnogimi znanci in prijatelji izza mojih šolskih let.

V Leadville, Colo., sem se sestala z dvema popol bratoma in eno sestro, ki jih nisem prej še nikdar videla v življenju. Žal, da sem prišla leto dni prepozno, da bi še enkrat videla očeta, ki je tam gori živel. V starem kraju je odšel od nas po svetu, ko sem bila stara dve leti.

Obiskala sem Pueblo, Colo., Canyon City, Salido in tudi na Pikes Pike nas je potegnil mali vlak.

Da sem si na povratku ogledala tudi svetovno razstavno v Chicago, mi skoro ni treba omenjati.

Dne 2. in 3. decembra je bilo povabljeno naše pevsko društvo "Slavec" v Girard, Ohio, kjer so priredili zabavo. Ko pridemo tja ob osmih zvečer, je bila dvorana S. N. D. skoro prazna. Na vprašanje, kako je to, da še ni nobenega človeka, mi odgovore, da je tukaj več strank in da pristaši ene stranke ne zahajajo na prireditve pristašev druge stranke.

O ta nesrečna nesloga, kako nam škoduje. Ali se delavec noče zavesti, da je delavec in da si bo edinole s pomočjo sloge izboljšal položaj?

15. decembra smo bili v Warren, O., kjer so predstavljali barbertonski igralci zanimivo igro "Poslednji mož". Tudi tam ni bila prav posebno velika udeležba, pa smo se dobro zabavali.

Uljudno vabim vse rojake iz bližnjih naselbin, da se udeleže prireditve, ki jo priredi naš S. Ž. K. v S. N. D. dne 24. decembra ob osmih zvečer.

Igralci bodo priredili zelo zanimivo in smešno igro, in upam, da bo sleherni zadovoljen. Tudi kuharice se bodo postavile z gulažem in potico. Za nameček bo tudi kratka igra v angleškem jeziku in Miklavž bo nosil. Kdor bo priden, bo nekaj dobil.

Torej nasvidenje!

Mary Novak, naročnica.

S pota.

Že precej časa se nahajam v Calistoga, Cal., kjer uspešno jemljem blatne kopeli. Kraj je hribovit in v okolici je mnogo ugaslih vulkanov. Sempatam so vroči studenci, največje koristi za bolnike je pa črno blato, v katerem si preganjajo revmatične in želodčne bolezni. Mnogo ljudi ozdravi, če ne popolnoma, pa vsaj deloma.

V zimskem času dežuje, in noči so hladne. V bližini rastejo ogromna, do tisoč let stara drevesa. Tudi grozdje precej dobro uspeva v tukajšnjem kraju. Tako seveda ni, kot je naprimer v St. Heleni, Cal., kjer sem se mudil prej. Tam imajo slovenski vinogradniki po dvajset in več let staro vino. Imajo ga v sodih, ki drže po od 2 do 15 tisoč galon.

Po mojem mnenju je v Californiji kakih šest tisoč Slovencev. Samo v San Franciscu in okolici jih je nad tri tisoč. V San Franciscu imajo tudi Narodni Dom.

Pri zadnjih volitvah so se posebno zanimali za izvolitev Sinclaira. Zmagal pa ni, ker so se nasprotniki poslužili proti njemu vseh postavnih in nepostavnih sredstev.

Sinclairovi politični nasprotniki so volivce strašili z Rusi in boljševiki, ki bi zavladali v Californiji v slučaju Sinclairove izvolitve.

Ako pomislimo, so bili baš Rusi prvi priseljenci v Californiji, ki so prišli najprej v Alasko in so se s sčasoma odselili proti jugu.

4343 čevljev visoka gora se imenuje St. Helena. Ime so ji dali Rusi v počast princesi Heleni de Gagarine, nečakinji tedanje ruske carice.

V Sacramento, Cal., kjer živi vesten dopisnik Glasa Naroda, Walter Predovich, je precej Slovencev.

Pri Nemaničevih, kjer sem začasno stanoval, se je izza onega časa preselila v večnost gospodinja.

V Fresno je zaspal za ta svet znani vinski trgovce Štefanič, pri katerem sem pred šestimi leti pokušal fino vinsko kapljo.

Tudi v San Francisco se je več prijateljev preselilo v večnost. Istotako tudi v St. Helena, Cal.

V St. Heleni sem bil večkrat v vinogradu znanega vinskega trgovca Jakšeta ter pri Butaloviču in Ribiču.

V zadnjem času dobivam več pisem. Posebno me je razveselilo pismo Vašega dopisnika Batiča iz Poljanske doline.

Iskrena hvala vsem rojakom za božična in novoletna voščila.

Tudi jaz jim želim vesele praznike in srečno Novo leto.

Matija Pogorelc.

DELO DOBI DO 12 MOŽ za delati Chemical drva. Plača $1.25 od corda; lep gozd in plača redna. — **Jože Sluga, Box 324, Eldred, Pa.**

BLAZNIKOVE
Pratike
za leto 1935
IMAMO V ZALOGI
Cena 25c
s poštnino vred.
"Glas Naroda"
216 West 18th Street
New York, N. Y.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

— Prejšnji četrtek malo po eni uri popoldne je po dolgi bolezni, ki ga je mučila nad dve leti preminul v Clevelandu Fr. Lavrič.

Rajni Frank Lavrič je doma iz Štepčevasi Žužemberške fare, iz Štepčeve hiše. Bil je edini sin družine Štepčeve. V domovini zapušča še mater, staro 80 let, teto staro 75 let in več drugih sorodnikov.

V Ameriko je dospel pred 36 leti, bil je izučen čevljar. Ko je dospel v Ameriko je delal nekaj let v livarni za cevi (Pipe shop), zatem je delal v Taylor tovarni, potem v Collinwood Engineering in še v National Screw tovarni. Pred 12 leti je družina pričela na svojemu posestvu kjer je njih dom, lastno trgovsko podjetje z imenom: Cleveland Saw and Mfg. Company, kjer so izdelovali žage. To delo so pomagali voditi izučeni sinovi uspešno in v zadovoljstvo napredka.

Žal, da je bolezen prehitro tirala krepkega moža v prezgoden grob. Leta 1901 se je rajni poročil z Jančigarjevo hčerjo iz vasi Cvibo, fara Žužemberk. V družini je bilo rojenih 10 ohrok.

— V zadnjem januarju je v slovenski naselbini v Krain, Wash. pogorela društvena dvorana. Rojaki so pa med letom zgradili novo dvorano, ki stane $20,000. Nova dvorana je bila slovesno odprta 15. decembra.

ALI STE ZAVAROVANI?

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO ŠE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17. državah ameriške Unije. Premoženje nad $1,500,000.00. — Za vstanovitev novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:—

GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

SORODNIKA ALI PRIJATELJA V DOMOVINI NE MORETE BOLJ RAZVESELITI KOT ČE MU POŠLJETE DENARNO POŠILJATEV ZA BOŽIČ

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Za $ 2.80	Din. 100	Za $ 9.35	Lir 100
$ 5.35	Din. 200	$18.25	Lir 200
$ 7.50	Din. 300	$44.60	Lir 500
$12.—	Din 500	$88.20	Lir 1000
$24.—	Din. 1000	$176.—	Lir 2000
$47.50	Din. 2000	$263.—	Lir 3000

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še bolje pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo	$ 5.— morate poslati	$ 5.75
	$10.— " "	$10.85
	$15.— " "	$16.—
	$20.— " "	$21.—
	$40.— " "	$41.25
	$50.— " "	$51.50

Prejemnik dobi v starem kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po Cable Letter za pristojbino $1.—

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

Peter Zgaga

MOJ PRVI BOŽIČ NA TUJEM.

Nito deset let mi ni bilo, ko so me poslali v srednje šole v Kranj.

Stanoval sem v Roženvenski ulici pri stari Komatarki.

Imela je hišo, toda v hiši sta bili samo dve sobi, kuhinja in shramba. V vsaki sobi so bile štiri postelje in "rajšpetel" pod vsako, da je bilo prostora za šestnajst študentov.

Gospodinja in njena postarna hči sta spali v kuhinji. Kuhali sta nam jed in prali, sicer se pa nista brigali za nas. Prepuščeni smo bili sami sebi.

Jaz sem bil najmlajši med šestnajstimi.

Vsi drugi so bili šesto-, sedmo- in osmošolci, odrasli fantje, z brkami in z bradami.

Sploh se mi zdi, da so v tistih letih moški bolj zgodaj dozorevali. Osmošolci so bili že pravi možaki.

Jaz sem jim čevlje snažil in hodil po cigarete ter so mi dali, če sem se začel puntati, kak krajcer.

Od septembra do Božiča se mi je zdela cela večnost. Pa sem voljno potrpel.

Štirinajst dni pred Božičem je poslala mati gospodinji denar za stanarino in pristavila v pismu, da so med Logatcem in mojim rojstnim krajem grozni zameti, da pošta že dva dni ne vozi, da bo za Božič najbrž še hujše ter naj "fant kar lepo tam ostane, bo pa za Velikonoč prišel domov".

Ta vest me je strašno potrla, toda vklonil sem se ter sem začel šteti, koliko dni je do Velikenoči, kot sem prej neprestano prešteval, koliko jih je še do Božiča.

Za praznike so se študenti razkropili vsak na svoj dom.

Le trije smo ostali pri Komatarki: sedmošolec Janežič, osmošolec Kosmač in jaz.

Oba sta bila velika in močna, samozavestna in zadirčna.

Jaz sem bil pišče v primeri ž njima.

Dan pred Božičem nam ni bilo treba iti v šolo.

Dopoldne mi prinese pismonoša pismo. Naslov je bil napisan z okorno roko.

Vsebina je bila kratka:

Moj dragi sin!

Le priden bodi. Zdaj, ko Te ni pri meni, šele ven., kako Te imam rada.

Tvoja mati.

Na pisemskem papirju nad materino pisavo sta bili vpodobljeni dve roki: moška in ženska roka v trdnem sklepu. Nad rokama je bilo krvavordeče srce, nad srcem pa bel golobček.

Pozneje sem zvedel, da si na takem papirju pisarijo zaljubljenci.

Še danes ne vem, čemu mi je mati poslala tisto znamenje. Ali slučajno ali namenoma?

Meni se je zdelo nebeško lepo.

— Ženska roka je materina roka — sem uganil. — Moška roka je moja. Srce zgoraj je samo eno in je torej njeno in moje srce. In golobček? Golobček je pa božji poslanec, ki prenaša misli med nama.

Tako sem ugotovil v moji otroški pameti in sem kar medlel same sreče.

Tistega dne sem neštetokrat skrivaj potegnil pismo iz žepa, da so me njene besede potrdile v veliki veri, ki sem jo imel v njo.

Zvečer sem bil pri petrolejki tako zaverovan v njeno božično poslanico, da nisem slišal svojih dveh sostanovalcev, ko sta vstopila.

Naenkrat začutim močno roko na rami:

— Kaj bereš, fantè! Kdo ti je pisal?

Za menoj je stal Janežič.

Naglo sem spravil pismo v žep in odvrnil:

— Mati.

— Ti bom že dal mater. Matere ne pisarijo pisem z rokcami, srčki in golobčki. Sem stopi, Kosmač. Otroče je zaljubljeno. Punco ima! Punca mu je pisala.

In oba sta se strahovito zakrohotala.

Čutil sem, kako mi je šinila kri v lica. Najraje bi se vdrl v zemljo.

— Ni res! Ni res! — sem jecljal.

— Pokaži! — sta velela in mi vlekla iz žepa roko, ki je krčevito stiskala pismo.

— Ne pokažem! Vama ne! Pustita me! Če ne...

Pričel sem cepetati, tuliti in grizti okrog sebe.

Če bi bil dosegel velik nož, ki je ležal poleg podprtnika na mizi, bi v starosti desetih let postal dvakratni morilec.

In še danes bi mi ne bilo prav nič žal, če bi bil postal.

Izvlekla sta mi roko iz žepa.

— Pokaži! Takoj pokaži, smrkavec!

Začela sta mi razklepati drobne prstke, ki so pa tiščali pismo kot da bi bili iz železa.

Kakor divjaka sta me obdelovala in mi slednjič izvlekla pol pisma iz pesti.

— Pokaži! Izpusti!

— Ne — je divjalo v meni.

Še danes natančno vidim, kako sta se na dvoje pretrgali na belem papirju sklenjeni roki in kako se je nad njima razklalo krvavordeče srce.

Na to sem od tegobe in onemoglosti omedlel.

Radivoj Peterlin-Petruška:

Sveti Večer Franceta Blagote

Tisti čas je bila nenavadno huda zima. Po zasneženih parkih je pokalo drevje in morje je zamrzrnilo v zalivu dva kilometra daleč od brega. Ladje so prihajale v pristan le v spremstvu ledolomilcev, pod navalom katerih se je led udajal in drobil, toda čez dobro uro se je okoli ladje napravila še trdnejša skorja. Snega je navalilo nad meter debelo in od zunaj s stepe so prihajali vlaki z velikanskimi zamudami. Na križpotih ulic so morali hišniki sosednjih hiš kuriti vso noč ogenj, pri katerem so se ogreli vozniki, kočijaži, nočni čuvaji in stražniki dotičnega okoliša.

Človek bi mislil, da se nahaja kje blizu severnega tečaja, ne pa na jugu Rusije, na bregu Črnega morja, v mili, prekrasni Odesi.

France Blagota je potegnil čepico na čelo in čez ušesa, zavihal obratnik in se zavil tesneje v svoj ponošeni suknjič. Zdaj je bilo bolje, le pod noge mu je zaradi prekratkih hlač pihala mrzla sapa, ki jo je pa hotel napraviti neškodljivo z urno hojo. Namenjen je v mesto daleč onstran tiraspolske mitnice, na pokopališče. Pod pazduho nese lesen križ, da ga zasadi tamkaj na svežo gomilo. Pod njo spi večni sen drobno, prej tako veselo in neugnano, zdaj tako nebogljeno bitje. Danes se je sveti večer, ne tu v Rusiji, tu bo šele čez trinajst dni, temveč tam daleč, odkoder je prišel pred leti reven in nepoznan, kakor je še danes ta dan. In na sveti večer je lepo spominjati se onih, ki so mu bili kdaj dobri v tem težavnem življenju.

Gre urnih korakov čez trg, mimo stolne cerkve in zavije v široko, neskončno dolgo, ravno ulico. Kljub mrazu se mimohiteči zanimajo za čudnega potnika s križem pod pazduho, se ustavljajo na cesti in se radovedno ozirajo za njim. On pa gre zamaknjen sam vase in s predse uprtimi očmi.

"Vrag te vzemi; glej, kam stopi!" zakriči nad njim voznik, ki je pridrvel iz prečne ulice in bi ga kmalu povozil.

France Blagota se osupel ozre in stopa svojo pot dalje. O mraku pride na pokopališče, najde s težavo grob, ki ga je že pri pogrebu zaznamoval s paličico, razgrebe globoki sneg in zasadi križ v napol zamrznjeno zemljo. Potem pogleda po pokopališču in ko vidi, da je sam, se odkrije, naredi v zraku križ nad grobom in reče tiho in prepričevalno:

"Manička, srček moj zlati! Vidiš, danes je pri nas sveti večer. Tako si se ga veselila, pa ga nisi učakala. Pa sem prišel jaz k tebi, da ti voščim praznik. Veš, Manička, nič ni prijetnega na svetu: pehamo se sem ter tja, drug drugega odrivamo, drug drugemu smo nevoščljivi, pa sami ne vemo zakaj. In bogve, kaj nas še čaka. Ti si pa zgodaj dotrpela in zdaj je zate vsega konec. — Sladko spančkaj, Manička!"

Moj Bog, kakšna tolažba je to? Toda človek govori bolj zaradi samega sebe, kakor zavoljo onih, katerim so besede namenjene. Tak človek je sam potreben največje tolažbe ...

Postalo je toplejše in če bi ne bilo vetra, bi bila hoja Blagoti celo prijetna, ker bi ga odvračala od težkih misli. Toda začelo je vedno bolj in bolj snežiti in čeprav so po mestu že gorele električne luči, je vendar zaradi gostih snežink videl komaj par korakov predse. Misli so mu uhajale v domače kraje. V duhu je gledal vse svoje najdražje pri pogrnjeni mizi s poprtnikom pod prtom, z jaslicami v kotu; vse, kakor nekdaj, ko je bil še mlad in brezskrben tudi sam med njimi. Precej se je že izpremenilo od tedaj. Staršev ni več med živimi; varuje jih sveti Krištof. Tudi prijateljev je že precej tam onkraj. Sam pa tava po svetu iz kraja v kraj in ne ve ure ne dneva in ne kraja, kam ga bo še pripeljala pot in kje mu bo preskrbela večno zavetišče.

V Puškinski ulici mu v vihri pride nasproti stara ženica z ruto na glavi, kakor pri nas. In hipoma se spomni mrtve matere. Dvakrat je že imel tak občutek na svojih potovanjih. Kakor bi ga srečala rajnka mati. Prvič se je to zgodilo v Črni gori. Drugič ga je srečala na Krimu, v stepi, med Perekopom in Simferopoljem. In zdaj tukaj, v Odesi, v mrazu in snežnem viharju. In baš na sveti večer?

Toda bila je le priprosta ruska ženica. Bila je že par korakov za njim. Naenkrat mu šine v glavo misel:

"Kaj pa če reva strada in mogoče ni imela danes, na sveti večer še niti toplega v ustih?"

Skočil je za njo:

"Matuška, oprostite, tu imate, pa si kupite kaj toplega! Več vam ne morem dati . . Veste, danes je pri nas sveti večer!"

"A, tako? Prav lepa hvala! Vesele praznike vam želim, dobri gospod! Bog vam poplačaj! Veste, reva sem, pa mi bo čisto prav prišlo: danes nisem še ničesar jedla".

In klanja se Blagoti, in govori, in govori, ali sili vanj in mu hoče poljubiti roko.

In Blagota spozna, da je ženska pila in da se komaj drži na nogah. A on ji je podaril zadnji dve kopeki!

Samo hip je pomislil. Potem pa mahne z roko in gre dalje proti domu ...

Tam v.oni-le hši pod klancem, ob cesti v pristanišče stanujejo njegovi prijatlji Litovci. Ali naj stopi za par trenutkov k njim? Pogostili ga bodo s čajem in koščkom črnega kruha, namazanega z maslom. Toda ne! Ta večer hoče provesti sam s seboj.

Pri saborni cerkvi se obrne v Nežinsko ulico. Tam stanuje pri čevljarju Marcinkeviču. Vežna vrata so še odprta. Hvala Bogu, da ni treba trkati, ker ljudje kaj takega ne slišijo radi. V stanovanju na dvorišču je tudi še luč: gospodar ima zdaj pred pravoslavnimi božičnimi prazniki veliko dela.

Blagota vstopi, pozdravi prijazno mojstra in pomočnike, jim želi lahko noč, odpre tiho vrata v kuhinjo in se splazi po lestvici v svojo sobico.

Prav zaprav ni to nobena prava sobica, ampak le nekak prizidek nad kuhinjo, kakršne imajo pri njem doma ponekod za sušenje klobas in mesa, le, da je tukaj začasna shramba raznih nepotrebnih stvari, ki je obenem za zračenje spodnjih prostorov in odkoder prihaja skozi dvojno stekleno streho v kuhinjo dnevna svetloba. Poleti mora biti tu gori neznosno, zdaj pozimi je pa France Blagota s svojim stanovanjem prav zadovoljen. Res, da je včasih polno dima in raznih kuhinjskih dišav, zato je pa tudi toplo. In če kdaj Blagoto le preveč duši, lahko odpre okence v spodnji strehi in je zrak takoj bolj znosen.

Tiho kakor je prišel, prižge Blagota svečo, poišče papir, črnilo in pero, primakne mizico k postelji ter začne pisati "ta sveti večer" dolgo, dolgo pismo domačim. Pripoveduje jim, kako je v teh krajih lepo, kako se mu dobro godi, kakor nikoli tako in da mu samo nečesa manjka: njihovih veselih obrazov in dobrih oči. Če bi še to imel, potem se ne premakne iz tega lepega mesta vse svoje žive dni ...

Piše Blagota pisma domačim in prijateljem zamisli se od včasih in zopet nadaljuje. In ko jih napiše, je že polnoč. Tako zaduhlo je v njegovem stanovanju. In zato odpre okence, da plane v sobico kot sopara mrzli zrak.

Skozi vrhnjo stekleno streho prihaja bleda, modrikasta svetloba in riše čudovite vzorce po steni. Gotovo se je zjasnilo in to so lunini žarki.

France Blagota posluša. Zdi se mu, da sliši ubrano zvonenje in veselo pritrkavanje, ki prihaja v to zaduhlo, zapuščeno sobico čez neizmerno prostranstvo iz daljnih krajev kakor lep, nebeško sladek in neskončno drag božični pozdrav.

Mi—samotarji . . .

V sveti noči sanje cveto.
Tako cveto rože, kadar je maj. . .
V sveti noči spomini gredo
v procesijah tihih v preteklost nazaj. . .

V sveti noči je sladka bridkost
in solza v očeh — najdražji kristal.
(Daleč, o, daleč za nami mladost.
Na grobu strmeljenj je korak nam obstal.)

V sveti noči je vse skrivnost:
kdor jaslic in svečic in smrečice nima,
temu je zvok iz davnine — ljub gost
in čudežna slutnja miru — posestrima.

Svetonočnega čara zavist naj ne ruši;
mi samotarji praznujemo
mi samotarji prazujemo
ga kot izgnanci z odpovedjo v duši:
Tuje se sreče radujemo.

Tistikrat . . .

Stopil bom pod vaša okna,
tiho, da ne boste čuli
tistikrat.
In bom videl svečice prižgane,
čul pozabljene molitve drage,
angele bom videl pluti,
s tihimi in belimi peruti
nizko, nizko k vam;
zvezd visokih blagi smeh
vaši deci bo blestel v očeh
in vam.

Dolgo bom skoz okno gledal:
če se mi bo prikazala,
izza jaselc nasmehljala,
z vašo pesemco se oglasila,
z vašo lučko se mi zaiskrila,
moja davna pravljica —
mladost.

Dolgo bom skoz vaša okna
gledal,
tiho, da ne boste čuli
tistikrat . . .

— Anton Žužek.

SAMA...

Ob sivi lišajasti skali čepi ena stena z izpolnjeno kuhinjo z nizkim ognjiščem. Precej visok obok jo loči od ostalega hišnega prostora, črn je kot visoki kamin, ki čepi na tri, štiri z žlindro prevlečene svetle grede, ki vežejo stene. Med njimi se spušča nad ogenj debela veriga z velikim kavljem na spodnjem koncu. Okrog prostornega ognjišča je ob stenah lesena klop.

Ta hiša je od severne strani na pol pogreznjena v zemljo... v skale, ki jo stražijo kot ukleti onemeli stražniki.

Ni v njej luči nocoj in majhno okno z ognjišča temačno buli tja nad morje kot bi bila v njem vdolbena neznana sodba in bi govorilo iz daljne preteklosti v zastrto bodočnost.

Na ognjišču tli hrastov čok, ki se mu je moral nocoj zglavnik umakniti. Le vsakotoliko se zasveti v hiši, tam izpod sklednika, kjer visi dedščina iz svetle polpreteklosti... še par kosov medenih ali bakrenih pokrivač in zaiemač.

Samo eno bitje čepi ob prasketajočem ognjišču in zre srepo pred se. S kopačem sune vsakotoliko v čok in meša pepel pod njim kot bi nekaj iskalo.

Usta se zganejo.

"Sveta noč nocoj... in sama... sama!.."

Strese se po vsem životu, ki ga liže mrščav.

"Tako sama...!"

bolj se pomakne k čoku ...va se okrene proti hiši!

...Koga... kaj išče?

"Prišlo je in udarilo na to hišo ko s kladivom... In se je zrušilo... kar sva zidala v trpljenju, je v trpljenju razpadlo. Za koga sva znašala v največji odpovedi...? Zame... da moram gledati jasno nocojšnjo noč temno in beli dan meglen? Jasno in svetlo je nocoj in povsod je toplo... A v moji duši je mraz. Meni je mraz in vsem nam, ker je padlo na vse. Oh, da bi ne bilo te jasne noči in teh zvezd nocoj...!"

In spet je nestrpno brskalo po žerjavici in pepelu.

"Me bodo... boš videla, Nana! Mene in vseh bodo. Iz njih črnih, lokavih oči berem to, ker je tam to določno napisano. Kako strašno je zapisano v teh črnih očeh! Jaz to čutim, ker samo oni imajo tako črn pogled. Sam led je v njih in samo sovraštvo, ki te zasleduje do groba in preko njega... Tudi tebe, mojo ženo sovražijo in mojo hišo in zemljo in živino. Vsaka naša stopinja jim je na poti in v vsakem kamnu, ki je bil kdaj v naših rokah, vidijo sovražnika... Pol so me že strli, pol duše raztrgali... še pol manjka, Nana..."

Tako je tiho šepetala.

Ustnice so premlevale dalje:

"Natančno tako-le si mi rekel lani ob tej uri ob taki žerjavici:

"Zdaj ko čutim samo še pol duše, ti povem, Nana, še to-le:

V vsak kamen sem vdahnil svoje sovraštvo... tisto, ki ni naše in ga nismo prej nikoli poznali. Vsak mah v zemljo, ki pozna le nas in je le iz nas, sem uklel. Ukleta zemlja pa ne rodi in ne bo vse dotlej, da bo sproščena... Amen" — Tudi mene je uklel, da sovražim, sovražim. Moram sovražiti, dasi se temu protivita srce in duša... Če pa je bila njegova izpoved tako strašna! Umreti v trpljenju... to je zapisano v naši sveti zemlji. A umreti v bolesti in najlepših sanjah, to je groza, je greh. Ta greh je njih, vedi to za vselej!" Od takrat ni govoril nikdar več, ker je povedal vse in ni mogel storiti ničesar več.

Ali naj je sovraštvo v meni tudi nocoj... na ta sveti večer. ko je v vseh srcih toplota...! Krist...!" je zavpila in se sklonila.

"Tudi nocoj!" ji je reklo in pred njo je stal sin. Nikdar ni bil tako orjaški, nikdar njegov glas tako mogočen.

"Kje si, sin moj, ta večer? Tako ledeno je v tvoji duši, jaz vem. O vseh in vsem sanjaš in tvoj pogled je mrk. Kod blodiš in nosiš kletev s stisnjenimi pestmi?"

V domačem zvoniku je pozvonilo.

"Nič več ne zvoni kot nekdaj," je šepetala, "ko ste na ta večer sedeli ob čoku in je buča terana krožila z roke v roko. Židana volja je bila in v srcih je gorelo kot kres. S punčem sem vas ogrela... petnajst, dvajset... Pa so prišla ona leta, ko se je ukradel v naše duše strah in od tedaj domuje v njih samo kletev... Še ta je

(Nadaljevanje na 4. strani.)

DECEMBER

Slutnja vara marsiktera,
naj ne vara naša vera —
naša vera — ta je silna:
da bo letina obilna,
da bo v mošnji kaj drobiža,
da se nekaj davkov zniža,
hlevi polni, hrami polni
in, pa bomo zadovoljni. . .

Ivan Albreht:

Povest očeta Jelena

Hvala Bogu, da je že zdavnaj minilo (je pravil oče Jelen, ko je družina pri jaselcah čakala sosedovih, da pojdejo skupaj k polnočnici), takega božiča, kakor sem ga doživel pred leti, osemnajst jih bo nemara že odtlej, ne voščim niti nobenemu sovražniku več, kaj šele sebi! Kajpak, na bojišču smo bili takrat. Z Lipčevim Tinetom sva bila skupaj. Zdaj je že rajni, Bog mu naj dobro, tedaj sva pa na sveti večer kakor dva premrla kuščarja tiščala v skalni votlini nad Bovcem. Kakih štirinajst dni poprej sem z doma prejel vest, da leže stara mati na smrtni postelji. Naj hitro prosim za dopust in brž pridem. Za božjo voljo naj prosim, pa se poveljniki že omehčajo in me za nekaj dni izpuste domov. Stara mati da me naprej in naprej kličejo, celo v sanjah.

Res sem prosil, pa sem mesto dopusta dobil samo ploho udarcev s puškinim kopitom. Čez par dni za tem so mi pisali z doma, da je babico že zagrnil grob, toda kaj sem si hotel pomagati! Debeli narednik Hut se mi je smejal, ko me je videl objokanega, češ:

"Viš, Jelen, da je starka tudi brez tebe lahko umrla!"

"Nemara boš še tudi ti koga zaman klical na smrtno uro!" je vrelo v meni, vendar sem moral molče pogoltniti narednikovo sirovost, žgalo me je pa le in sem imel venomer babico pred očmi. Nikoli nisem poprej tako grenko občutil, kam vojna poniža človeka. Vsi dotedanji napori, vse nevarnosti in strahote na bojišču me niso tako presunile kakor zdaj zavest, da niti lastni babici nisem smel izpolniti poslednje želje.

Do dna potrt sem tedaj živel iz dneva v dan. Na bojišču samem se ves ta čas ni primerilo nič posebnega. Orožje je večinoma počivalo, nasprotniki in mi pa smo se kakor izgnanci tiščali v jarkih in zaklonih. Le prav poredkoma se je kje oglasil strel. Ponoči smo včasih urejali snežne zamete, včasih stali na straži, sicer pa nam je mineval čas v brezdelju in prav za prav sploh nismo vedeli kaj početi.

Tako torej sediva na sveti večer z Lipčevim Tinetom v skalnem brlogu in se natihoma pomenkujeva o domu in svojcih. Tam ni bilo jaselc, nobene svečke ni smel nihče prižgati in od nikoder ni v te kraje krvave smrti segel glas božičnih zvonov. Bilo je tako neskončno žalostno, da se človeku prav za prav še niti govoriti ni nič kaj ljubilo.

Od nasprotnika nas je ločila le gosta, večkrat križem prepletena pregraja iz bodeče žice. Bili smo pa tako malo vsaksebi, da smo iz nasprotnih jarkov, zlasti ponoči slišali govorjenje, kadar so Lahi bili preveč zgovorni.

"Kaj, ko bi jim šla voščit vesele praznike," se domisli Tine. "Vojna sem ali tja, ljudje smo le vsi in kristjani tudi. Greš?"

Malo pomišljam, se obotavljam in se nazadnje le odločim. Previdno zlezeva iz zaklona in se plaziva navzdol po peščeni brežni. Pri žični pregraji se oglasi Tine, ki je znal za silo nekaj laških besedi, in začne voščiti. Z one strani slišiva šepetanje in smeh, kmalu pa se priplazita dva Laha k nama navkreber, za njima še dva in potlej cel roj. Med njimi je Furlan, ki govori nekakšno mešanico slovenščine in hrvaščine, pa se z njegovo pomočjo čisto dobro sporazumemo. Laški vojaki imajo precej prav dobrega vina s seboj in ga nama gostoljubno ponudijo, midva pa se jim oddolžujeva s cigaretami in tobakom. Tako nam v prijetnem kramljanju čas neverjetno naglo mineva, ko pa slišiva, da so se tudi Lahi že naveličali vojne in si žele miru kakor mi, se nama zazdi kakor božični pozdrav.

"Mir ljudem na zemlji!"

Oj, kako hrepeneče občuti človek sredi zasnežene gorske pokrajine toploto teh besedi. Niti na misel ne pride več niti Lahom niti nam, da smo si prav za prav "sovražniki." — Kasno, že precej čez polnoč se vrnemo vsak v svoj zaklon z zagotovilom, da se ne bomo več streljali med seboj.

S Tinetom previdno kobacava navkreber proti svojemu zaklonu, ko spodaj nekje nekaj zaropoče. Bržčas je kdo izmed Lahov srebnil malo preveč vinske kapljice, pa mu je zdaj spodrknilo in je padel. Pri tem je po nesreči spodnesel še kakega tovariša, pa je nastal hrušč.

Ko s Lipčevim tako ugibljeva, poči strel. Žarometa naglo oblizne gorsko pobočje s pramenom ostre svetlobe. Komaj, komaj smukneva v votlino, spodaj pa je bil hrušč vedno močnejši.

"Pa so se ga menda res navlekli!" godrnja Tine. 'Da bi vsaj zaspali, nerode!"

V tem se oglasi več strelov in z naše strani začno žarometi tipati po laških postojankah. Kakor bi trenil, se nato posveti v zraku nekaj raket, streljanje narašča in na vsem lepem se prične boj. Zdaj že ragljajo strojnice, čez malo se oglase mine, vse ozračje ječi, rohni in se trese kakor od groze, da človek tako grdo skruni svetost božične noči.

Med silnim streljanjem plane narednik Hut k Lipčevemu in meni, češ da se zdajle spopademo na nož.

"To bo maša, Jelen, boš videl!" se mi reži njegov kočinasti obraz, da me zazebe do mozga.

Na povelje nato skočimo na plano in v presledkih zdirjamo proti žični pregraji, toda takoj prvi hip nas sprejme tako gosta svinčena toča, da ga skoraj ni med nami, ki ne bi bil ranjen. Vržemo se na tla in z rokami in orodjem rijemo v pesek, da si zavarujemo glave, nekdo pa krikne in se kakor vreča zakotali po rebri. Vzlic ropotu je čuti kako težko truplo udari ob žico. V krik ranjencev pade nov glas. To narednik Hut. Da, natančno ga spoznam po glasu. Bog ve, koga kliče, mater, ženo ali očeta. — Kdo naj ga sliši v tej grozotni uri?!

Pokanje je vse hujše in hujše. Mine kmalu razderejo žično ovire. Na novo povelje planemo kakor val navzdol. V nekaj trenutkih smo v laških postojankah, ki pa so že prazne. Nasprotniki so se umaknili in le pičlo število težko ranjenih ječi ob našem prihodu in prosi usmiljenja. Začnemo jih obvezovati in jim vsak po svojih močeh pomagati. Tedaj slišim glas:

"Ana, vode, Ana, lepo te prosim —"

Joj, to je narednik Hut! Ves je prestreljen in krvav, oči ima zaprte in tudi ustnice se gibljejo le s težavo, ko skuša ponoviti:

"Ana, — vo-de — A na—"

Pa da bi lahko pol sveta rešil s kapljico vode, je ta trenutek nimam.

"Vode!" zavpijem na desno in levo, toda nihče se mi ne oglasi. Tako moram gledati, kako revež izdihne in mu ne morem izpolniti niti edine želje, da bi mu dal — kapljico vode.

Na sveti dan dopoldne sem pravil mlademu poročniku, kako mi je žal, ko nisem mogel umirajočemu narednik izkazati te malenkostne usluge, zlasti še zato, ker bi mu bil rad s tem pokazal, da nisem čisto nič jezen nanj, najsi me je tudi pretepel, ko mi je doma umirala stara mati in sem prosil za kratek dopust.

Poročnik me debelo pogleda, češ:

"Jaz nisem nič vedel o tem. Zakaj niste javili meni, pa bi lahko šli za nekaj dni domov."

Skomignil sem z rameni. Ne, kaj takega nisem nikoli želel narednik Hutu. A zdaj je končano. Samo s solzo, ki mi je kanila iz oči na njegovo otrplo lice, sem mu mogel izročiti svoj skromni božični pozdrav.

— — —

Oče Jelen je otožno gledal na jaselce in obmolknil. Zvonovi so zavabili k polnočnici. Z željo, da bi se nikdar več ne vrnil tako strašen božič, kakor ga je pomnil oče Jelen, sta obe družini odšli v božji hram.

Dopis iz Poljanske doline

Poljane nad Škofjoloko.

Zadnjič sem vam pisal o slabi letini, grdem vremenu in drugih nadlogah, ki tlačijo tudi našo dolino. Danes moram povedati, da kar se tiče letine, t. j. glede žita, je bila letos skoraj povsod po dolini le malo pod nič!o. Toliko bolj so pa obrodili jesenski pridelki, razen krompirja, repe, zelja in korenja, tako da nekateri ne morajo dopovedati, kakšno korenje in repa je bila na njih njivah ter kako velike in težke so bile njih zelnate glave.

Dežuje tudi pogosto. Sicer nismo imeli še povodnji ali poplav, toda naša Sava, potoki in grape se le težko drže še v svojih strugah. Drugod pa, kot se sliši, je bilo drugače. Za steljo bo tudi letos šlo težko, ker je večjidel leta deževalo razen tedaj, ko se je seno sušilo, katerega pa ni kazalo pustiti. Tam, kjer so za steljo odvisni od listja, še nimajo nobene, in je tudi zanjo še slab izgled, ko že pričakujemo, kdaj bo sneg zapadel. Tako je! No, pa saj boste ravno tako ali pa še več zvedeli od domačih.

Z zimo navadno pridejo s hribov v dolino zimski ptiči, pa tudi razni potepuhi in barabe, ki pod imenom brezposelnih in beračev nadlegajo že itak revno ljudstvo. Dasi je teh ljudi tudi poleti dovolj, se vendar znajo izmikati, da ne pridejo na izpregled, ker nočejo, da bi jih ta ali oni tu in tam ne povabil, da bi prijeli za delo, kadar takim ljudem ne diši. Pač jaz rajši po urbih in samotah opazujejo ljudi, gledajoč predvsem na to, kje bi bilo mogoče ob ugodnih prilikah priti znotraj in odnesti, kar bi se sploh dalo, za pod zob ali drugače.

Sedaj bomo imeli te ljudi v dolini poleg beračev, ki bodo gledali, da bi se od nas, ko že itak ni mnogo nikjer, dobro živeli in tudi kaj spravili v žep, če ne bi bilo drugače, tudi s silo. Res, da imamo orožnike, ki gledajo na take lumpe, pa tudi ne morejo vsakega za vrat držati, posebno še danes, ko svet napreduje in je eden bolj navihan in pretkan od drugega. Tako so tudi pretkani danes vsi nepridipravi in so jim le s težavo kos. Seveda, da po tem ne mislim, da se v naši dolini vzrejajo taki ljudje. Ne, vsa ta zalega pride od drugod, vedoč, da pri nas je še prostor za nje, in ker naša dolina je tudi na glasu, kot kraj, kjer se še da kaj dobiti.

Ob sv Martinu smo tudi pri nas martinovali. Ne tako kot je bilo nekdaj v navadi, ko je naš kmet posnemal one v vinorodnih krajih, da je večkrat na leto "martinoval" in hodil h krčmarju na obisk pokušat božjo kapljico in se za njo Martinu zahvaljevat. Na sv. Martina dan je tudi semenj v Poljanah in nekakod cerkveno žegnanje, ker je ta svetnik tudi farni patron. Le žal, da na ta dan skoraj vsako leto dežuje, tako je tudi letos. Vsled tega sejmarji in krčmarji niso imeli od sv. Martina veliko koristi, v glavnem pa zato, ker — ni.

Omenjal sem tudi zadnjič našega Amerikanca Andreja Kavčiča, ki je prišel iz daljne Kanade k nam na obisk, da nam je za vzgled radi njegove pobožnosti.

Danes moram dodati še to, da je nam Amerikancem in mnogim še drugače lahko za vzgled, posebno kar se tiče pijače. Ko hodi po dolini, stopi s svojo ženo tu in tam v gostilno in to je po potrebi ter ga izpije četrt ali dva in ne več. Pripoveduje mi, da vedno, kadar stopi v gostilno, jih je vedno dovolj, ki hočejo biti njegovi nekdanji "prijatelji" in "sorodniki", čepray prej ni bilo nobenega nikjer videti. Kot taki navadno sprašujejo, kako se imajo njih "svojci" ali domači v tem ali onem kraju, za katere ne ve in ni nikdar slišal o njih. Vsi ti "sorodniki" pri glažih pa navadno le suho potegnejo. Ker on se ne da kar tako potegniti, čeprav mu način tega izsiljevanja za pijačo ni bil še znan.

Vidite, poprej smo še mi sem prihajali, gotovo ni bilo enega, pri katerem bi si ti "suhi reveži" ne bili malo okrepčali. Ni pa treba omejati onih, ki so še sami od sebe bandali in popivali od gostilne do gostilne, po mesec ali dva, seveda v družbi sorodnikov, čijih "sorodstvo" je segalo le od grla do glaža. In v premnogih slučajih so ti reveži zabili zadnje cente in pri tem še pozabili, kdaj se imajo vrniti, od koder so prišli, kar tudi radi praznega žepa niso več mogli. Pri tem niso napravljali slabega vtisa le nase, temveč tudi na nas druge Amerikance, ki nismo ravno tako delali, da so tudi o nas rekli pametnejši ljudje, da kar je Amerikancev, so vsi enaki. Tako so pripravljali ob dobre ime tudi nas ostale s svojo neumnostjo.

Andrej je pravcati vzor treznega Amerikanca, čeprav ga imenujemo Žganjarja, seveda, po domačem imenu. S tem lahko razumete, da se tudi pri nas lahko pride ob denarf, in to tudi ne da bi vam kdo priliko dajal zato.

Pred kratkim sem prejel več razglednic med temi od Jos. Godeca, ki se je mudil na zborovanju soc. stranke v Colinwoodu, O., od 1. do 3. septembra. Vem pa ne, če se tudi tam stalno nahaja. Matija Pogorelc se je tudi spomenil name iz St. Helene, Cal. Tudi ne pove, če se mu zdravje že vrača. Upam, da se mu. Ivan Prostor iz Clevelanda mi je poslal v pismu poseben ključ za navijanje ur njegovega izuma. Vsem lepa hvala in pozdravljeni!

Tako, vidite, sem jaz še vedno z enim ali drugim onkraj v prijateljskih stikih. Samo žal, da imam tam tudi take prijatelje, ki jih še priporočeno pismo ne doseže, kot na pr. oni na E. 157. St. v Clevelandu. Seveda, od njih tudi razglednice ne dobivam. Tudi tem mnogo pozdravov od tu.

Te dni je umrl na Tratah Blažek, star Amerikanec. Mož si je svojčas v Ameriki precej denarja prislužil. Prišedši domov, si je kupil lepo domačijo in tako prišel iz nič do svojega, ker poprej je tu in tam služil za hlapca, kot smo morali mnogi izmed nas.

Glede Rdečega križa sem pisal, da kupuje v naši bližini zemljišče, kjer nameravajo postaviti zavetišče za revne otroke. Vem toliko, da zemljišče je odmerjeno, kar pričajo rdeče prepleskani mejniki, ki so jih te dni postavili. Če se bo uresničilo, kar govore, bo precej koristi za bližnjo in daljno okolico, ker za vzdrževanje kakih 600 otrok bo treba tudi nekaj nekje vzeti, pa če že ne ne bo drugega, bomo pa vsaj imeli dostojno zgradbo več v dolini. Vem, da vam mnogim to ni nič mar. Omenjam le da boste vedeli, kaj vse se doma godi.

Te dni so morali naši kmečki dolžniki zadostiti novi odredbi o zaščiti kmeta. Da je to bilo težko, se samo ob sebi razume, ker še do zadnjega se je govorilo o brisanju dolgov, znižanju tečaja dinarja ali nekaki inflaciji. Toda nazadnje je bilo razglašeno javno in nabito, da v to ni upati, in da se prepisi morajo izpolniti. Kdor jih ne bo, bo za posledice sam odgovoren. "Izpolnjevanje uredbe o zaščiti kmetov", pravi razglas, "ne bo prinašalo samo ogromne koristi za kredit v naši državi. S tem se bo tudi doseglo, da se preprečijo posledice škodljivega elementa-nja ljudi, ki ne zmanjšuje samo kredita, temveč tudi ugled zakonskih predpisov".

Kar je res. Nihče se ni upal sedaj posoditi ali dati v hranilnice svojega denarja spričo takih govoric. Da bi pa koga z zakonom primorali posoditi ali vtakniti v hranilnico svoje prihranke, je zaenkrat nemogoče, čeprav so strašili z žigosanjem in zamenjavi denarja. Upati je, da se bo s to pametno uredbo in nje spolnjevanjem več doseglo za ublažitev denarne krize in ž njo tudi gospodarske kot se je dosedaj. ko se je raznim slepilcem pustilo, da so troštali kmete, da so na zadnje res mislili, da ne bodo svojih dolgov plačali.

Marsikatero je bilo slišati od dolžnikov, češ, sedaj bomo mi notri nosili, da boste vi mogli ven. Kar je ravno nasprotno, ker poprej so pa ti v hranilnico nosili, da so mogli dolžniki ven. Na to so pa sveda že pozabili. Res, da je danes treba plačati samo 3—6 odstotkov dolga z obrestmi vred. Kaj bo še le tedaj, ko bo treba plačevati 12, 14 do 17 odstotkov? Upajmo vsaj, da se bodo časi do tedaj vsaj za polovico na boljše obrnili. Ko govorimo in mislimo o dolžnikih, ki so za svoje dolgove več ali manj sami odgovorni in pri tem še radi rabijo svoje dolge jezike, gotavo ne mislimo na one reveže, ki niso v dolgove po svoji krivdi zašli, ampak vsled teh ali onih neprilik, ki se jim niso mogli ogniti.

Nasprotno bi pa bilo neumno misliti za enega, ki si je na en ali drugi način izposodil denar in to še sedaj, in si ž njim gradil hiše, nakupoval zemljišča in drugo, da bi bilo vse njegovo. Tisti, ki mu je posodil, bi se pa pod nosom obrisal. Lepe sanje so imeli in zato vsaj za enkrat je le pri njih ostalo.

*

Oprostite mi pa, ko pišem o naših dolžnikih, gotovo ne mislim na vas tam v Ameriki, ker tudi vas je zadela kriza, menda še bolj kot je nas tu v domovini. Beseda inflacija je bila še do zadnjega Ameriki nekako tuja, ker inflacijo so le poznale do vratu zadolžene države, da bi pa bogata Amerika pričela razmišljevati o inflaciji, se nobenemu niti sanjalo ni.

Kriza — kot mi tu pravimo — je pričela bolj in bolj pritiskati, tako da je tudi najbolj modrim državnikom, ki niso zaenkrat vedeli drugega izhoda, prišla tudi inflacija na misel, katero so seveda pozdravili večji ali manjši dolžniki, ker bi z malim plačali svoje obveznosti. Tudi delavci so jo pozdravljali, ker so mislili: čeprav prihranki, če so jih kaj imeli, gredo v nič, se bo popravilo s tem, ko se bodo vrata rovov in tovarn na stežaj odprla za delo.

Inflacija bi imela uspeh le, če bi se je druge države ne poslužile. Kaj bi bilo, če bi vse države izbile iz denarnih sodov dno? Pri tem bi imeli morda korist dolžniki, ostalo ljudstvo bi pa bilo prepuščeno velekapitalu, kateremu tudi inflacija ne pride do živega.

Sploh pa za vas bi ne imela posebnih posledic. Imate podporna društva, dobrodelne organizacije in ubožnice, nasprotno bi pa tukaj morali prijemati za kljuke in imeti hleve za ubožnice. To se pravi, če bi bili z inflacijo ali drugače ob naše prihranke.

Upajmo, da se bo tudi v tem oziru predrugačilo, da se ne bodo države zatekale k inflaciji za rešovanje kriz.

*

Med časom, ko sem vam zadnjič pisal, smo v naši domovini izgubili kralja Aleksandra, ki je znal spretno voditi našo državo skozi vse neprilike in težave, ki so mu jih stavili na pot domači in tuji nasprotniki, in tako ohranil mir v Jugoslaviji in v Evropi.

Za Aleksandrom žaluje tudi naša Poljanska dolina, kamor je prihajal, posebno na Visoko, pogosto na obisk. Skoraj na vsaki hiši je bila razobešena žalna zastava in mnogi izmed nas so se udeležili njegovega pogreba.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želim vsem tamkajšnjim rojakom!

J. B.

SAMA...

Nadaljevanje z 3. strani.

onemela in obtičala na ustnih. Sama sem in vsi smo sami, tudi če jih je zbranih na tisoče

od Triglava in čez Brd gorice,
od Vipave... čz goline Krasa
in od sivih grudi tožne Istre
do valov penečih Soče bistre...

povsod sami... sami."

Debele solze so se kotalile po licih na žerjavico in zacvrle tako bolestno.

"Krist!" je ponovila in pokleknila.

Takrat je pozvonilo v drugič.

Vsa strta se je dvignila, vzela z mize v hiši posodo in obšla vse hišne in gospodarske prostore.

"Da bi se razšla tema in bi v naših dušah ne bilo tako samotno!" je molila.

"Mati!" je zašepetalo tisti hip... samo zašepetalo.

Ozrla se je v mesečini in uzrla pred seboj — upadlo, boso in raztrgano bitje.

"Sin moj!" je kriknila, spustila posodo in ga objela.

"Tiho, tiho, mati!... Pribežal sem, ker se je rodil nocoj On. S prstom mi je zaukazal in rekel: "Pojdi! Sama je... bolj nocoj kot sicer. Vsi so sami... Pojdi v mojem varstvu!". Pognal sem se v metež in vihar. Lačni volkovi so lajali okrog mene... padale svinčenke. A sem bežal in ubežal na to sveto zemljo, ki je v meni v žalosti in hrepenenju, v kletvi in ljubezni... Prišel sem, da obnovim na njej prisego po Njegovem ukazu..."

Tiščala ga je.

'Sin moj... ne nocoj!"

"Nocoj, mati! Sveto prisego na sveti večer!"

In takrat je začutila, da govori ona sama.

Sama... sama...

— *Janko Furlan.*

OPERACIJE SO ODVEČ

V veliki londonski bolnišnici delajo ta čas obsežne poskuse z ultrakratkimi valovi. Zdravniki trdijo, da bodo ti valovi pri nekih boleznih prekosili kirurgijo. Pred nekaj časa so ugotovili, da zmorejo ti valovi v pravilni odmeri skuhati rmenjak v jajcu, dočim ostane beljak nespremenjen. Za ozdravitev abscesov predstavljajo ultrakratki valovi najsigurnejšo metodo. Operacije so tu odveč. Valovi se dado ravnati tako, da segrevajo samo oboleli del telesa.

Dobre uspehe so pokazali tudi pri zdravljenju revmatizma, oteklinah dlesni (zob ni bilo treba izdreti), naduhe, glavobola in kostnih infekcijah, ki so jih tedaj zdravili z amputacijami ali vsaj dolgotrajnimi mavčevimi obvezami. Tudi za rasna notranja rakasta obolenja so se izkazali in mnogi strokovnjaki jih v tem pogledu smatrajo za prav tako važne kakor Roentgenove žarke.

SLOVENSKO-AMERIKANSKI
Koledar za leto 1935
je v tisku
Onim, ki so ga že naročili, ga bomo poslali koncem tedna.
160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA
50 CENTOV
Naročite ga danes.
Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York, N. Y.

KAKOR DOBLJENO, TAKO ZGUBLJENO

Kakor sledi iz naslednjega, sport vendar le ni tako zgolj idealna zadeva, kakor sportni ideologi povdarjajo. Poznamo namreč celo vrsto milijonarjev, ki so si svoje premoženje pridobili s sportom. Toda večina teh svojih s pestjo in nogo pridobljenih milijonov ni znala ohraniti. Naj sledi nekaj zgledov:

Svetovni mojster Rosenbloom je v New Yorku najel avto, da se odpelje k pogajanjem, ki naj določijo pogoje in ceno novega boja. Ko je izstopil in hotel plačati, se je zelo začudil, ko je v šoferju spoznal svojega slovečega prednika Paula Berlenbacha, ki je pred nekaj leti bil tako sloveč bokser, kakor Jack Dempsey. Ta Berlenbach je bil dolarski milijonar. Svoje milijone si je bil zaslužil z boksanjem. Ko pa se je umaknil iz bokserske arene, ker je uvidel, da ni več kos mlajšim močem, so se tudi njegovi milijoni umaknili od njega. Mož je znal namreč čudovito dobro zapravljati. 120 oblek je imel vedno na razpolago, pa še to mu je bilo premalo. Hvalil se je, da ima več ovratnic, kakor pa angleški prestolonaslednik. Za svoje prijatelje, katerih ima taka sportna veličina vedno dovolj, je moral povsod plačevati. Ko mu je boksanje nehalo nositi, je bilo konec njegovega bogastva. Zavedel se je še pravočas no, da si je z ostankom svojih milijonov kupil avtomobil, s katerim sedaj kot šofer prevaža druge milijonarje.

Bokserji sploh mnogo zaslužijo. Nekdanji svetovni mojster v težki kategoriji, zamorec Jack Johnson je tudi zapravil vse, kar si je zaslužil. Danes je star že okrog 50 let in mora nastopati za smešno odškodnino na raznih varietejih, da ga mlajši resnični ali pa samo dozdevni bokserji lahko po mili volji bijejo v veliko veselje občinstva.

Nekdanji nemški mojster Kurt Prenzel je na višku svoje slave in bogastva poročil filmsko zvezdo Fern Andro. Kot novoporočenca sta odpotovala v Hollywood, kjer sta nepopisno zapravljala. Ko je nastopil svojo pot zvočni film, je tudi zvezda Fern Andra ugasnila. Sedaj eta se oba postarala in nekdanji mojster je sedaj ubog šofer v Chicagi.

Nemški bokser Hans Breitensraeter je bil včasih tako bogat, da je imel svojo vilo, lasten avto in luksuzno ladjo. Danes pa je majhen posredovalec za prirejanje bokserskih dvobojev in rokoborb ter od tega pičlega zaslužka živi.

Sloveči svetovni bokserski mojster Francoz George Carpentier je slovel za najbolj inteligentnega bokserja. V Ameriki si je pridobil milijonsko premoženje. Ko je bilo konec njegovega boksa, je s tem premoženjem ustanovil tovarno za izdelovanje aluminijeve posode. Ta tovarna pa je propadla in z njo Carpentierjevo premoženje. Nato se je moral dolgo časa preživljati kot oderski pevec na Angleškem, odkoder pa so ga sedaj odslovili, ker njegovo ime ne vleče več. Sedaj, pri 40 letih, kar za bokserja pomeni že starost, si mora zopet z boksanjem služiti svoj kruh. Nekdo se ga je usmilil in ga najel za film, kjer nastopa kot bokser.

Edini, ki je imel srečo, da si je ohranil svoje milijone, je nekdanji svetovni mojster, ki je premagal Dempseya, to je Gene Tuney. Ta je bil preden je postal bokser, visokošolec. Ima hladen razum in velik pogum. Zato je odstopil od boksa takrat, ko ga je še vse veselilo. Srečno je rešil svoje milijone in se je posvetil učenjaškemu poklicu.

Tudi tenis je Suzani Lenglen prinesel veliko bogastvo. Dokler je nastopala kot amaterka, si je pridobila velikansko premožeuje. Ko pa jo je premazala Američanka Helen Wills, je Suzana postala profesionalka. Sedaj, ko je za vsak nastop dobila določeno plačo, ni bila več zanimiva in sportno občinstvo se je je naveličalo. Zato je morala izginiti v pozabo. Sedaj si služi svoj kruh kot prodajalka pri neki modistki.

Med kolesarji je bil najbolj sloveč Walter Ruett, ki je zmagoval v neštetih kolesarskih dirkah v Evropi in Ameriki. Za svoje nastope je prejemal ogromne honorarje. Ko se je umaknil kolesarskemu sportu, je imel veliko premoženje, da si je lahko napravil lastno dirkališče, katero je nosilo njegovo ime. Toda dirkališče je zgorelo in z njim tudi Ruettovo premoženje.

Tudi nogomet je mnogokrat pripomogel do velikega premoženja. Znano je ime slovečega avstrijskega vratarja Pekarne, kateri je nastopal pred vojno. Njegovo ime je po vsem svetu tako slovelo, da ga je škotski mojsterski klub Glasgow za veliko plačo najel. Danes pa Pekarna živi na Dunaju na pol telesa ohromel in v največji bedi.

Nekdaj sloveči centerhalf pri dunajskem Rapidu hira v hiralnici. Njegov tovariš Uridil, ki je bil včasih na Dunaju najbolj sloveča sportna prikazen, pa so služi kruh kot trener majhnega podeželskega moštva na Holandskem.

Najbolj sloveči jezdec na Angleškem Ted Sloan je pred kratkim umrl v ubožnici. Iznašel je poseben način jezdenja pri dirkah, kar mu je prineslo ogromno premoženje, katero pa je pognal tako, da je ubožnica bila njegovo zadnje zatočišče.

Važno za potovanje.
Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vsled naše dolgoletne skušnje Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebno preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.
Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potne liste, vizeje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najkitrejšem času, in kar je glavno. za najmanjše stroške.
Nedržavljani naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje, RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.
Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zanašavljamo Vam, da boste poceni in udobno potovali.
SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

Janko S. Srimšek:

ŠTRIHARICA, ŠTRIHANO NAŠTRIHAJ!

Pretežki so bili ti trije udarci! Pretežki! In vsi trije so naenkrat loputnili po mojih suhih pečih. Če bi se pristregel vsakega za se, tako na primer v razdobju štirinajstih dni ali 3 tednov, ne bi nič rekel in se pritoževal. Malo bi pojadikoval med sorodnimi dušami, nekoliko se Bogu potožil in bi minilo. Reč bi počasi padla v vodo in pozabo. Ampak na tako višo — Na! Kar je preveč, je preveč, naj dé kdo, kar hoče! O, vem! Bodo se hahljali in regljali nepridipravi in taki ljudje: Prav mu je in se spodobi! No, jim že vnaprej pravim, tem krščenim neusmiljencem in škodoželjnežem, da jim ne zamerim njihove neotesanosti in jim njihove grde besede iz srca odpuščam. Odpuščam tako boga boječe in bogoljubno, da še pljunil ne bom za njimi ter jim kamna zagnal v hrbet, kadar bodo šli mimo moje hiše. Odpušečno naj jim bo v milosti moji in božji na vseh vekov veke...

*

Na sveti božični post dopoldne sva južinala z Nackom skupaj. V izkuhu pri "Oskubljeni raci". Dve škatlji sardin Naših Domačih. Pristnih Jadranskih. Nekaj trdo kuhanih jajc, s poprom naštupanih in čez politih. Pa krožnik kislega zelja — tako — iz sodčka — z ljutimi paprikami pomešanega. In sva kiselno, ribice, ribice in še nerojene in neizvaljene jarčke in petelinčke zalivala s črnim dalmatincem. In o Ženevi sva razpravljala. O germanski nevarnosti modrovala. O francoskih blagajnah, zlata zvrhanih, ki bi se jih moralo navrtati in jim duška dati. O domači vojni in povojni škodi in tako. Ob četrt na eno sva se poslovila in razšla. Od južine. Domov. Na kosilo. Na fižolovo solato s čebulo. Na prevrele jabolčne uhlje. In na hruškovo in češpljevo vodo.

Ob eni je pridrjal Nackov fantiček zaripel in objokan k nam, da so gospod Nacek, njegov mojster in moj najboljši in v splošni svetovni krizi edini zvesti prijatelj umrli. Da jih je "frišlog udaril", je tulilo fante. Kar tako. — Nepričakovano. — Nepripravljene — S svetimi zakramenti za umrljive in umirajoče neprevidene.

"Hvala Bogu!" je vzkliknila moja boljša zakonska polovica in ji je posoda s hruškovko smuknila iz rok na tla in se razčesnila. "En pijanec manje na svetu! Sporoč,. Lojzek, gospej" je dejala fantétu, "da me zelo veseli in —"

"Da bi se ti jezik zlomil in ti v ustih prirastel!" sem zapretil ženi, dal dečku dinar in ga porinil po stopnicah, da ne bi slišal še katere in bi ves porcelan, kar ga je tisti čas bilo na mizi, ne odšel v črepinje. Ženi pa se je na mojo kletev strašansko zapehnilo v grlu in je dejala takoj, da je to samo posledica fižola in uhljev in hrušovke in postne jedi sploh. Potlej sem se zrušil na zofo in sem se iskreno razjokal nad Nackovo smrtjo in nesrečo in nad mojo izgubo.

"Ob petih ga pojdeva kropit — našega Nacka, kaj ne, Jelka?" sem vprašal ženo in si obrisal oči in nos.

"Česa si ne izmisliš, mulec! Pokropit! Nacka! Našega Nacka! Tvojega Nacka! Kakopak! takega svetnika, kakršen je bil tvoj Nacek In ob petih! Šartelj in potica naj se mi med tem prismodita in zažgeta! In pura se bo sama zaklala in očistila, kaj! Pa meso in krvavice iz mesnice in drugo iz trgovine bo kar na žvižg prilетelo gospej Jelki v kuhinjo in na štedilnik! In tvojo nedeljsko srajco, ki si jo posvinjal s pelinkovcem —"

"Dobro, dobro ženica! Potem takem stopim sam! Dela imaš čez glavo! Da! Božič je jutri! Da! Kar obrni se za svojimi posli. Sam skočim. Opravičim te. Ženi — udovi nesrečni — izrazim sožalje tudi v tvojem imenu —"

"Kakšno pravičenje? Kakšno sožalje? Čestitaj ji! Po moji zapovedi ji gratuliraj! Se je sirota rešila križa in nadloge! Oh, če bi se ga tudi jaz mogla —"

"Veš kaj, žena! Take tvoje zapovedi in dejanja si prepovedujem najodločnejše! Protestiram! Tega, kar ti zdajle govoriš, ne bi govorila zverina v afriški puščavi, ki — no! Ne bom te razžalil! Ne! Predober sem. Prenežen. Preobčutljiv. Ampak boš ti vraga črnega, rogatega nekaj o pokojnem Nacku! Ti! Si mi ravno prave sorte! Pokojni Nacek je bil mož! Oče. Skrben hišni gospodar — Vzor —"

"— pijanca! Zapravljivca! Kvartopirca! Lenuha! Babjeka! In še marsičesa! Zvesta tvoja fotografija! Tako! — Nadelan si! Iz čeljusti ti smrti hujše kakor iz neoprane žganjarske bariglje! — Vlezi se! Spat se poberi! Prespi svojo krmežljavost, negoda! — Če ne —"

Na sveti božični post popoldne — v prvi žalostni uri po Nackovi smrt isem se stegnil po zofi. Ženi zašukal hrbet. Pokopal glavo pod blazine — —

"Traminca, gospod?"

"Zaradi mene, gospodična!"

"Boste stoje?"

"Stoje!"

"Prosim!"

Izcedim čašo do dna.

"Še eno?"

"Še, gospodična! Izvrstna kapljica!"

Natakarica napolni. Spet zvrnem vitki kozarec do mezinca.

"Menda mi ne bo škodilo, gospodična. — Na žalost pijem —" se opravičujem.

"Oh, na žalost! Se vam pozna. Po očeh! Ste jokali? — Smrt?"

"Da! Smrt, gospodična! Smrt! In na sam takle dan —"

"V družini? —"

"Ne v lastni. — Zlatega prijatelja je zadelo —"

"Bi še natočila? — Potolažite se, gospod! Potroštani bodite! Vsi bomo počasi prišli na vrsto. — Tamle v kotu — pri peči — gospod, če se vam ne mudi, je prazna mizica. In stolček tudi —"

"Dajte! Toda ne! Ne tako! Pol litra bo najpripravnejše. — Za mene in za vas. — Za vas ne bom nadlegoval sleherno minuto. — Malo se pogrejem. — Zanohtilo mi je —" huknem v prgišča — zacepetam z nogami. — Vzamem steklenico in kozarec. — Sedem za mizo pri peči —

Natočim. — Izpijem —

"Za mir in pokoj tvoje duše, moj Nacek —"

Udobno izprožim kolena. — Naslonim se s hrbtom na toplo ločeno peč. Pomencam z dlanmi. Notočim. Pijem.

"Lep lokalček. Lep prostorček. Dolg. Dosti visok. Svetel Le za seženj — dva — prezozek —" pregledujem izpod čela točilnico. Pazljivo prižigam cigaro. "Tudi na prometnem mestu leži. Goštje si ključko podajajo. In natakarica in gospodar se odrivata pred pipami in omarico s hladnimi jedmi. Ha! Kremenateljčki — Kuhani in pečeni — Klobasice — Sir — Reberca — Pravcata delikatesna trgovina — In vse čisto — Usodno — Prijetno — Police z belimi papirnatimi prtiči — pregrnjene — Zeleno pobarvane. Po stenah slike — Lovske — Reklame — Vozni red — Pri moji veri — Prijazno — In vsaj podoba je ka — nese lokalček — Nese! Vse se plača se evenkom — Vkljub jalovim prilikam — Krede in črnih bukvic tu ne poznajo — Fino! Vse v redu! — Kako — vražja mast — da do danes, do nocoj še nisem zabredel tu sem? Morda nov vinotoč. Najbrže! Gotovo! Sicer takega vinčka z Nackom ne bi bila zgrešila — — Oh, Nacek! Nacek!" — Natočim — Iztočim — Izpijem. — "Kje si, moj fantič! Moj prijatelj! Kam si odšel? Zakaj si me zapustil? — Oh, Nacek! — Še davi živ in zdrav — Sedajle — Nacek —! Grobovi tulijo — — — Dekle! Gospodar! Slišite! Napolnite! — Prinesite! —"

VELIKE SVEČANOSTI V NEMČIJI

Na tisoče in tisoče nazijev se je na dan premirja spominjalo svojih usmrčenih tovarišev v svetovni vojni. Pred spomenikom Neznanega vojaka je govoril Hitler.

Cena
DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA
Angleško-slovensko Berilo
ENGLISH SLOVENE READER
STANE SAMO
$2
Naročite ga pri —
KNJIGARNI 'GLAS NARODA
216 WEST 18th STREET

Z dlanjo potegnem čez oči — Ozrem se po sobi — Na zidu visi ura — "Devet! — Oho! Kasno je! Poslovim se! No, to polovičko še izpraznim! — Devet! — Šele devet — Nič ni to — Jelka čisti srajco — Nedeljsko — Pozno sem šel krokropit — Obiskat Nacka na zadnji postelji — Sedem je že minilo — Dolg pot — Slabo vreme — Trošiti za tramvaj je škoda — Polddugi dinar — tja — Toliko nazaj — So celi trije — Bogme — današnji obed doma ni stal toliko — Škoda — krvava — škoda za vsako parico, — po nepotrebnem ven vrženo — Šteditи se mora— Časi so resni — — Hvala, gospodična — Vode ni treba — Najrajše pijem čisto —"

Po točilnici vrve, se prerivajo ljudje. Goštje. Mladi. Srednji. Priletni. Dobro oblečeni. Tudi slabo. Moški. Ženske. Gostilničar se zadovoljno reži. Pozdravlja. Odzdravlja. Se šali. Toči. Reže. Seče. Deli. Raznaša. Spravlja denar. Deklina se suče. Vrti. Dkretno. Uslužno.

Zunaj dežuje. In sneži. Oni, ki prihajajo z ulice, stepljejo s sebe sneg. Vodo. Odhajajoči se zavijajo v površnike. Skrbno vihrajo ovratnike —

"Boš natočil tudi meni?"

Prazna kupica se postavi pred me. Žensko bitje se zrine za mojo mizo. Prisede. Nepozvano. Nepoznano. Se mi zasmeje v oči. Napol predrzno. Napol v zadregi.

"Zebe me! Privošči mi! Res sem potrebna!"

"Pij!"

Ženska si natoči. Pije. Izpije. Žejno. Hlastno. V drugič. Obakrat do kaplje. Potem sklene prste na mizuem prtu.

"Vlak sem zamudila —" pravi.

"Kam si nameravala?"

"Domov. — Sveti večer je. — Za Božič bi bila rada med svojimi —"

"Daleč?"

"Kakor se vzame. — Je in ni! Včasih je bilo bližje. — Včasih. — Sedaj je vsako leto razdalja večja. — Razumeš, koj ne?"

"Da!" prikimam. "Pij!"

"Hvala! — Na tvoje zdravje!"

"Kako si zapoznila?"

"He!" zmigne z ramo. — "Lahko! Se ti ni pripetilo, da ti je vlak odpeljal pred nonosom?"

"Je!"

"Kaj potem prašuješ!"

"Pij!"

"Iz praznega?"

"Pol? Celo?"

"Kakor hočeš —"

"Gospodična Olga! — Liter!" potrka prihajačica s steklenico. — "Veš —" me pogleda — "lačna sem!"

"Naroči!"

Natakarica se priziblje s pijačo

"Olgica! Jesti mi dajte! Narežite!"

"Koliko?"

"Da bom sita! Gospod plača".

"Gospod?"

"Mm!" nalivam čaše. 'Pij!' Trčiva. Pijeva.

Traminec greje. Peč greje. Ženska pred menoj se širi. Ka-

Nadaljevanje na 6. strani.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

245

XXI.

Toda tisti hip se je že narava pripravljala ločiti oba sovražna tabora vsaj za nekaj časa.

V hipu se je izpremenilo vse tako, da mornarji na "Foudroyantu" niti mislili niso na to, da bi sprožili svoje štiri topove.

Črni oblaki so zagrnili enakomerno vse angleške in francoske ladje, obenem je pa prihrumela strahovita nevihta.

Groza je objela vse: nebo, morje in mornarje.

Stari Mathieu je pritrdil krmilo naravnost ter prepustil ladjo viharju in valovom.

V naslednjem hipu je stopil k njemu kapitan in molče obstal pred njim. Nekaj časa sta se molče gledala, potem je pa krmar vzkliknil:

— Marija Pomočnica, vodi našo ladjo!

Glasen "amen" je zadonel iz ust vseh mornarjev v odgovor.

Potem se pa v divjem plesu nevihte človeški glasovi sploh niso več slišali.

In tako je napočila vsem, vojakom, častnikom in mornarjem noč, polna groze in strahu. Vsak hip bi lahko treščil vihar ladjo na pečine, skrite pod temno, razburkano gladino.

— — — —

Henrikin zaročenec je stal sam na kraju krova in zrl pogumno smrtni nevarnosti v oči.

In besneči vihar je odnašal v nedogledne daljave Henrikino ime.

— — — —

"Foudroyant" je nadaljeval svojo pot, zdaj visoko na grebenih mogočnih valov, zdaj globoko doli v njihovem naročju, zdaj nagnjen na stran, zdaj vzravnan pod udarcem valov.

In s krova ladje, ki jo je bil stari Mathieu priporočil Mariji Pomočnici, se je razlegal vedno močnejši trušč.

Potem je pa znova zaplesala nevihta in vsi ti glasovi so se izgubili.

Zjutraj, ko se je nevihta polegla in ko je napočila jutranja zarja, je plul "Foudroyant" med kosi razbite ladje, raztresenimi po morju. Mornarji so nemo zrli na sledove razdejanja, ki so jih smatrali za ostanke uničene angleške ladje.

Prvi se je oglasil v grobni tišini krmar.

— Hola! — je zaklical mornarjem. — Mislim, da smo dolžni naši Devici največjo svečo... Našo ladjico je vodila tako dobro, da ne vidim na obzorju nobenega Angleža več.

Stari Mathieu je govoril resnico. Angleži so bili izginili. In da bo sreča popolna, so z merjenjem lege dognali, da je do Rhode Islanda samo še poldrugi dan vožnje.

Na ladji je nastalo veselo razpoloženje.

Samo kapitan ni delil splošnega veselja. Izprehajal se je zamišljeno po mostičku in krmar ga je ves čas opazoval. Vedno, kadar je prišel mimo, je dejal vitezu:

— Glejte, ne počuti se dobro v kletki!

Roger je bil ves zaverovan v misel na skorajšnji prihod v Ameriko, kjer je upal proslaviti se na bojnem polju. Potrpežljivo je poslušal krmarjeva modrovanja.

Kapitanovo prorokovanje o skorajšnjem začetku njegove vojaške karijere se ni bilo izpolnilo in zato je nestrpno pričakoval, kdaj bo mogel pokazati svoje junaštvo.

Ko ga je krmar ogovoril, se je ustavil, da bi mu odgovoril. Smeje je stisnil staremu mornarju koščeno roko, kakor bi hotel reči:

— Tako je ta reč, — je mrmral Mathieu, — naj kapitan hoče ali ne, treba bo pristati k obali, ne da bi sprožili le en top. Vendar pa lahko rečemo, da imamo neverjetno srečo. Mar ni tako, gospod poročnik?

In ker je kazalo, da se Roger ne strinja z njim, je dobrodušni Mathieu nadaljeval:

— Pa vendar ne želite, gospod vitez, da bi začeli iskati angleško brodovje?

— Mene bi to prav nič ne motilo... Pač bi pa ne bil zadovoljen s tem plemič, ki baš prihaja.

Ta plemič je bil general Lafayette.

Markiza je skrbelo, ali bo šlo izkrcavanje vojakov dovolj hitro. Povedal je to poveljniku. ki mu je odgovoril nekoliko preosorno:

— Počakajte vsaj, gospod general, da prispemo v pristanišče, potem bomo pa razmišljali o tem, kako izkrcati vaših šeststo mož.

In z očitnim namenom podražiti generala, ki mu ni mogel odpustiti, da so bili odobrili častniki na zborovanju njegovo stališče, je kapitan po kratkem molku nadaljeval:

— Kdo nam pa jamči, da nas ni angleško brodovje prehitelo in da ni že v pristanišču, kjer nas bo dostojno pozdravilo? Počakajte, gospod markiz, morda pa zadnje besede še nismo izgovorili.

— — — —

Potem je šlo vse v miru in redu. Čez pičla dva dni je bila ladja že blizu pristanišča.

Bil je večer.

Lafayette je stal s častniki že dobri dve uri spredaj na krovu v nestrpnem pričakovanju, kdaj zagleda druge ladje francoske eskadre.

Imeli so dovolj razlogov bati se za svoje tovariše. Spomin na strašno nevihto, ki so jo bili sami srečno prestali, in na kose razbite ladje, raztresene po morju, vse to jih je navdajalo s strahom.

In tako je bila z veliko radostjo sprejeta vest, da je straža na jamboru opazila francoske ladje, vkreane v pristanišču, kako z vihrajočimi zastavami pozdravljajo "Foudroyanta".

Ves srečen se je obrnil Lafayette h kapitanu, rekoč:

— Hvalimo boga, končno smo na varnem!

V odgovor na generalove besede so zadoneli klici: "Slava Franciji!"

— Končno ste pomirjeni, general, — je dejal poveljnik.

— Tem bolj, — je odgovoril, — ker upam, da je za izkrcanje moštva že vse pripravljeno.

— Najbolje bo, general, če se o tem sami prepričate.

General je bil takoj zadovoljen s tem.

— Kako daleč smo še od pristaniškega pomola? — je vprašal.

— Komaj poldrugo miljo. S čolnom rabite do pristanišča pol ure.

General je bil zadovoljen s tem.

— Vitez, — ga je ogovoril general, — prevzemite torej poveljstvo nad vojaki, ki ostanejo na ladji.

— Na vaše povelje, general, — je odgovoril vitez kratko.

Kapitana se je menda zelo mudilo spraviti generala na suho, ker je takoj zapovedal spustiti čoln na morje.

General in njegovi častniki so se spustili v čoln, kjer je že stal poročnik z osmimi mornarji.

Čim je bil čoln odvezan, so mornarji dvignili v pozdrav vesla nad vodo. In s krova so znova zadoneli klici: 'Slava Franciji!"

Na poročnikovo povelje se je osem vesel uprlo v valove in čoln je zdrsnil po vodi.

Mračilo se je že in obetala se je krasna, jasna noč. Na sinjem nebu so se bile že začele prižigati sveče.

Ladja se je počasi obračala proti pristanišču in kapitan je upal, da ga doseže še pred nočjo. Jadra so se napenjala pod pritiskom lahnega vetriča, pihljajočega z morja.

Nič torej ni kazalo, da bi veter ponehal, kakor je menil krmar. Bilo je torej jasno, da sta imela kapitan in krmar skrivno misel, ko sta prigovarjala generalu, naj se odpelje s čolnom naprej v pristanišče.

Kapitan je hodil dolgih korakov po krovu in kazalo je, da ima polno glavo misli.

Tu pa tam se je ustavil in pogledal skozi daljnogled po obzorju. In vedno, kadar je nameril daljnogled na obzorje, je zaslišal Roger iz njegovih ust zamolklo kletev kot znanilko nečesa tajnega, kar se je skrivaj pripravljalo.

Stari Mathieu je stal pri krmilu in žvižgal kot da je zatopljen v svoje misli; v resnici je pa že dolgo opazoval nekaj na obzorju.

(Dalje prihodnjič.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna "Glas Naroda"

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

50

— Beži, beži, — se smeje Karolina. — Sedaj me pa še vikaš! Kaj ne, Tone, to ne sme biti!

— Osem, devet, sedem tisoč! — mrmra Purčeler. — Naj napravi, kakor hoče sam. Rajši pa vidim, ako te vika, že zaradi poslov.

Tonček stegne roko po vojaški kapi.

— Tako! Kapo hočeš imeti! — Matej posadi modro kapo na dečkovo glavo in mu zleze čez ušesa. — Sedaj pa si majhen vojak! Gospod general bi imel nad teboj veselje!

Otrok se nasmeje k materi:

— Tonček, vojaček, mama! — Otrokovo veselje prežene potrtost, ki se je polotila Karoline. Sede poleg Mateja na klop.

— Drnugače je vedno tako boječ pred tujcem. Proti tebi pa je, kot bi te že dolgo poznal.

— Devet tisoč, devetsto osemdeset! — S tem številom skonča Purčeler svoje štetje ter zaklene denar v omaro.

— Tako, Matej, pojdiva! — Obleče jopič in si pokrije klobuk.

Matej postavi otroka v Karolinino naročje.

— Kaj ne, pravi Karolina, — kadar se enkrat pri nas navadiš, mi boš moral enkrat povedati, kako se ti je godilo po svetu dolgih pet let.

— Kadar bom enkrat imel čas! — Matej se izogne pogledu mlade žene. — Z Bogom!

Karolina z velikimi očmi gleda za njim.

Purčeler pride izza peči ter si zapne jopič.

— Ti, Karolina pripravi mi lovsko obleko, rad bi malo pogledal za gamsom. — In hoče jo milostljivo vščipniti v lice. Karolina pa potegne glavo nazaj. — No, no! Kaj pa je sedaj zopet! — jezno vzroji. — Najbrže si se pri požaru prehladila. Ribjo kri si že vedno imela. Sedaj pa si se popolnoma izpremenila v ledeno svečo. Kaj takega ne morem prenesti.

Vroča rdečica šine Karolini v lica in s plahim pogledom išče vrata. Z vzdihom vstane ter nese otroka v sobo. Purčeler začuden gleda za njo.

— To je pa že odveč! — Jezen gre iz sobe in zaloputne za seboj, da je odmevalo po celi hiši. — Matej, tukaj si vzemi vzgled! In ženitev si izbij iz glave. Nič drugega, kot jezo imamo z babami. Moja je sama žolca; kamor se je dotakneš, se strese.

— Gospod Purčeler! — pravi Matej hripavo. — Zakonska sreča je nekaj svetega. O tem je treba drugače govoriti.

Purčeler ne ve takoj, kako naj bi razumel te besede.

— Pojdi, ti norec! — godrnja in gre po stopnicah navzdol. Na prostem pa zopet najde dobro voljo. S cigaro v ustih, z eno roko v jopičevem žepu, pokaže z drugo roko na zasneženo pogorišče.

— Skedenj bomo zopet spomladi postavili. Toda ne več iz lesa. Hočem imeti trd zid! — Nato pa pokliče skupaj hlapce in dekle. — Tukaj poglejte! To je Simmerauerjev Matej! Sedaj bo stopil v moje gospodarstvo kot oskrbnik. Kadar mene ne bo doma, velja njegova beseda kot moja. Kdor ne uboga, lahko gre. Sedaj mora priti v delo drugo življenje!

Posli radovedno ogledujejo Mateja. Cila se smeje. Ker je hotel Matej slabi utis, katerega so napravile Purčelerjeve besede, izbrisati, poslom prijazno govori in vsakemu poda roko. Samo Cilo pogleda.

— Bomo že dobro izhajali. Zahtevam samo, kar je prav in najtežje delo bom sam napravil. Tako bomo vsi pomagali, da bo Purčelerjevo posestvo stalo, kot zasluži! Kaj ne da, ljudje!

— Da! — pravi veliki hlapec, drugi pa prikimajo. — Na mene se moreš zanesti.

Purčeler se zadovoljno smeje. Zelo mu je ugajalo, kako je Matej takoj pridobil za sebe vse.

— Že vidim, da stvar zagrabiš na pravem koncu. — Nato še vedon prazni "športni" hlev, v katerem je bila medena tablica z napisom "Ljubček" že zamenjana z novo, na kateri je bilo vrezano ime "Luftikus". Tedaj pa je bil Purčeler že truden težkega dela. — Sedaj moram gledati, da pridem k svojim gamsom.

Matej obstoji sam na pragu hleva in s skrbjo gleda za Purčelerjem. Z vedno večjo skrbjo opazuje zanemarjeno gospodarstvo. Takoj je uvidel: ali bo stalo velik kup denarja, ali pa celo leto dvojnega dela, da spravi zavoženi voz v pravi tir in postavi stroj obsežnega posestva zopet v prave tečaje. Vedel pa je tudi to: da bi bil navzlic desetim tisočakom ki jih je videl ležati na mizi, v težkem položaju, ako bi prišel k Purčelerju in bi od njega zahteval denar za gospodarstvo. Torej mu ostane edina pomoč: njegovo delo!

Velik hlapec, ki se je pred Matejem pričel sramovati zavoženega gospodarstva, je skušal vso krivdo zvaliti na "gospoda". Matej pa ga mirno zavrne.

— Če je gospod zadržan, morajo posli dvojno prijeti za ročico!

Iz prvega nadstropa je bilo slišati zmerjajoči Purčelerjev glas.

— Tukaj! Sedaj se zopet prepira z ženo! — godrnja veliki hlapec. — Ima žalostno življenje. Pa je vendar taka, kakoršne ni kmalu dobiti. Ko bi ta imela pri hiši kako besedo, bi drugače izgledalo.

Molče pogleda Matej proti oknu. Nato pa pravi:

— Sedaj grem po svojo skrinjo. Jedel bom doma. Do časa, ko bo treba krmiti živino, bom že nazaj.

Skozi velika vrata na dvorišču stopi na cesto. Tedaj vidi prostor, kjer mu je Karolina na dan požara rekal: — Hvala ti, Matej!

Ob dveh prinese skrinjo, je bil že v delavski obleki in gre takoj v hlev.

(Dalje prihodnjič.)

PREDSEDNIK ROOSEVELT V JUŽNIH DRŽAVAH

Pred kratkim si je predsednik Roosevelt ogledal velike vladne gradnje v Tennessee River dolini in Norris nasip pri Knoxville, Tex., ter izrazil veliko zadovoljstvo nad napredkom.

ŠTRIHARICA, ŠTRIHANO NAŠTRIHAJ!

(*Nadaljevanje s 5. strani*)

že iz naličenih ust svetle zobe. Ni stara. Osemindvajset. Trideset.

"Nočem lagati!" govori in lušči klobaso. Je. Poblepno. Izstradano.

"Nisem zamudila vlaka. Niti na kolodvoru nisem bila. — Nimam denarja — Za karo. — Premalo je za tako dolgo vožnjo. — Samo tole drobiža —" vrže pred me oguljeno denarnico. — "Enajst dinarjev je v njej. — Človek — prijatelj. — Posodi mi. — Daj mi! — Ob pol dveh odhaja moj vlak. — Daj!" izklati dlan. — "Oddolžila se ti bom. — Si oženjen?"

"Solit se pojdi! Prismoda!"

"No ne zameri! — Domov — domov bi šla —" Ob pol dveh odhaja vlak. — Sedaj je enajst —"

"Enajst? Kaj? — Lahko noč! — Grem! —"

Vstajam. Traminec se razliva po žilah. V možganih pleše. V očeh dela meglo. Nekakšno roso. Noge v kolenih lomi. Za mizo se lovim. — Vlomim čašo. — "Pij!"

"Mara mi je ime —"

"Pij Mara! — Nikamor ne grem —" se smejem sam sebi. — Zdrsnem nazaj na sedež —

"Nikar! — Ostani! — Grdo je na cesti. — Mi boš dal za železnico?"

Traminec je radodaren. Sočuten. Usmiljen. Za srce prijemlje.

"Bom! Na! Tu imaš! Vzemi! Ti — ti — sirota. — Poznam te. — Štri — Štri —"

"Molči! Ne sramoti me!"

"Sramota: Kakšna? Vsi te poznajo — Štriharica. — Na! Poberi! — Bo dosti? Trideset — Ne? Dva po dvajset! Več ne potrebuješ — Mara — Štriharica — Natoči! — Pij! — Štrihano naštrihaj, štriharica! — Pij! — Hahaha!"

"Če bi ne bil dober, bi te ozmerjala s surovežem. — Obraz bi ti razpraskala. — Tako naj bo pozabljeno —" dé Mara, popotnico. — Zapre oba srebrnjaka v denarnico. — "Hvala prijatelj! Vrnila bom težko. — Uslugo si mi storil. — Ne pojmiš, kakšno. — Kadar se zopet najdeva. — Če boš kaj potreboval, te Mara ne bo odbila —"

"Ne gobezdaj. — Natoči.— Štrihano naštrihaj, štriharica — Hahaha! — Pij! Pij! — Marica — Štriharica —"

Ženska se zasmeje. — Oba se smejeva. — Čaše se dotaknejo. — Zazvene —

"Na zdravje! — Na zdravje!" — —

"Prosim, gospod — Račun — Polnoč je minila — Odzvonilo je k polnočnici. — Zapreti moramo— " Natakarica položi napisan listek na mizo. — "Toliko znaša vse skupaj —" pokaže na papir.

Ženska — Mara — vstane "Bog plačaj, prijatelj! — Do svidenja —"

"Hej! Čakaj — Mara — Štriharica — Stoj! — Spremim te. — Skupaj odideva. — Haha!"

"Lahko noč —!"

"Prosim, gospod —!"

Traminec vre — Kuha se — V glavi — V želodcu —

— Še prinesite — Natočite — Si tudi ti, Olga, štriharica? — No, daj —" z vsemi desetimi prsti objamem prazno steklenico. — Poderem — razbijem s komolci čaše. — Štriharica — štrihano — naštrihaj — Mara — Olga — Jelka — Štriharice — naštrihajte! — Hahaha —"

Traminču se meša — Traminec nori. — Nori po dolgem in počes. — Nori do norišnice —

"Nič več! — Ne psujte, gospod! — Plačajte!"

"Ne plačam — Hahaha! — Nacek bo plačal — Nacek — Da! — Kam se je skril! — Mrha! Smrdljivec! Plačaj — Nacek! — Bi me spet rad namazal — Nacek! Haha! Ne boš! Nocoj ne! Držite ga! Žep mu obrnite — Nacek! Cigan! — Policaja pokličite! — Poravnaj račun, Nacek! Beštija —" Namiznik zleti s steklenico in z ostanki kozarcev na tla. — Miza se prekopicne —

"Gospodar —!" še slišim natakaričin glas — — —

*

"Veselo božično jutro!"

" — — — — —"

"Vstanite! Domov greste. Hej! Doli s prične! Ne obirajte se! Se že doma otrebite! Z gospodom pristavom ne bova čakala. — Tudi za nas, uradne ljudi in može postave je Božič v koledarju, ne samo za vas! Naprej!"

" — — — —"

"Zadnjikrat vam svetujem, podvizajte se! Klada pijana! Bi vam s pendrekom pomagal!" — —

Na mračni, v meglo zagrnjeni ulici pred policijsko stražnico drgetam v ledenem mrazu. Redki ljudje, zverižene sence, brze mimo. — Menda k prvi maši —

"Za sveto Kristovo ime! — "Božično jutro — Božič —" je rekel stražnik. — Kje je ostala sveta noč? Božična noč — Kje? —" Iščem — Brskam — Grebem po možganih — Senca pokajo — Čelo škriplje — Pred pekočimi očmi se utrinjajo zvezde — Rdeče — Bele — Višnjeve — V grlu in prsih požar — "Oh! Joj! Nacek — Prijatelj — Na mrtvaškem odru — Traminec — Štriharica — štrihano — naštrihaj — Joj! Oh!" Zapnem gumbe na suknji. — Potegnem klobuk do nosu. — "Jezus in Marija! — Domov! — Domov —" — —

*

"Gospa so mi naročili, prosim, naj vam povem, gospod, da so odpotovali. — Ob štirih zjutraj. — Z vlakom. — Niso nič dejali, kam. — Tudi ne, kdaj se bodo vrnili. — Meni so do Treh kraljev dovolili dopust. — Zajtrka nisem skuhala. — Vesel Božič in srečno Novo leto želim, gospod! — Zdaj grem. — Klanjam se —"

Služkinja Pepica, praznično oblečena, odfrfota iz kuhinje. — Ostanem sam. — Bulim v prazno nezakurjeno ognjišče — — —

SLOVENSKO SAMOSTOJNO BOLNIŠKO PODPORNO DRUŠTVO za Greater New York in okolico, ink.

Predsednik:
FRANK HOTKO
507 E. 73rd St., New York City
Podpredsednik:
MICHAEL UREK,
82 Weirfield Street, Brooklyn, N. Y
Tajnik in arhivar:
JOSEPH POGACHNIK,
580 Liberty Avenue, Williston Park, L. I
Blagajnik:
ANTON KOSIRNIK,
101-21 — 85 Rd., Richmond Hill, L. I.
Zapisnikar:
RADO VAVPOTICH,
22-15 — 28th St., Astoria, L. Isl
Nadzorni odbor:
ANTON CVETKOVICH,
983 Seneca Ave Brooklyn, N. Y
FRANK MEKINC,
1055 Greene Avenue, Brooklyn, N. Y.
JERNEJ COREL,
67 Scholes Street, Brooklyn, N. Y

Kdor izmed rojakov ali rojakinj še ni član tega društva naj vpraša svojega prijatelja ali prijateljico ali pa enega izmed odbornikov za natančna pojasnila. V nesreči se šele pozna kaj pomeni biti član dobrega društva.

To društvo je sicer najmlajše, toda najmočnejše bodisi v premoženju ali članstvu. Društvo je v tem kratkem času svojega obstanka izplačalo že skoro 14 tisoč bolniške in nad šest tisoč smrtne podpore ter ima v blagajni skoro $17,000.00.

Društvo zboruje vsako četrto soboto v svojih društvenih prostorih v American Slovenian Auditorium, 253 Irving Ave., Brooklyn, N Y.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
TRAVEL BUREAU
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

21. decembra: Olympic v Cherbourg
26. decembra: Deutschland v Hamburg
29 decembra: Ile de France v Havre
2. januarja: Aquitania v Cherbourg
3 januarja: Manhattan v Havre
4. januarja: Europa v Bremen
5. januarja: Lafayette v Havre, Rex v Genoa
9. januarja: Majestic v Cherbourg
11. januarja: Bremen v Bremen
12. januarja: Champlain v Havre, Vulcania v Trst
16. januarja: Washington v Havre
18. januarja: Olympic v Cherbourg
19. januarja: Ile de France v Havre, Conte di Savoia v Genoa
25. januarja: Europa v Bremen, Berengaria v Cherbourg
26. januarja: Lafayette v Havre
30. januarja: Manhattan v Havre
2. februarja: Champlain v Havre, Rex v Genoa
6. februarja: Olympic v Carbourg
9. februarja: Bremen v Bremen, Ile de France v Havre
13. februarja: Conte di Savoia v Genoa
14. februarja: Washington v Havre
15. februarja: Berengaria v Cherbourg
21. februarja: Saturnia v Trst
22. februarja: Europa v Bremen, Olympic v Cherbourg
23. februarja: Champlain v Havre
27. februarja: Manhattan v Havre, Rex v Genoa

"GLAS NARODA" zopet pošiljamo v domovino. Kdor ga hoče naročiti za svoje sorodnike ali prijatelje, to lahko stori. Naročnina za stari kraj stane $7. V Italijo lista ne pošiljamo.

Ta *GLOBUS*

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri roki svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

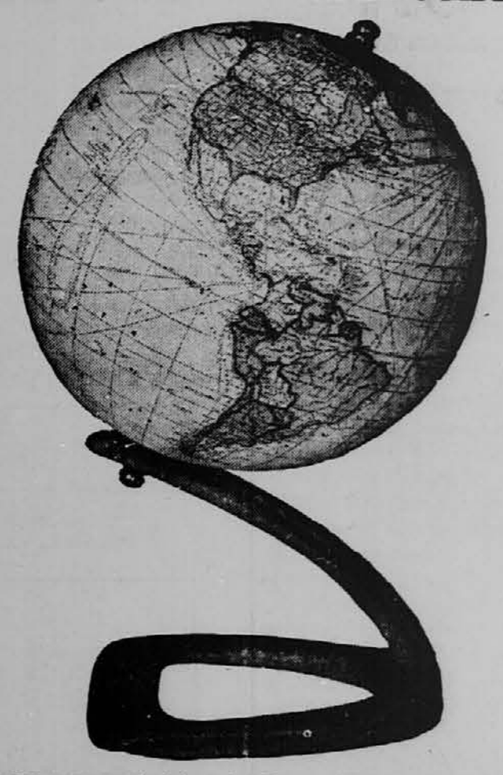

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA — **$1.75**

"GLAS NARODA"